

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

Jaunimo Metai

Rugpiūtis-August 3, 1966

Nr. 83

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

VISI PRIEŠ VOKIEČIUS

NATO KRIZĖ PRIVEDĖ PRIE PARADOKSALI-
NIŲ REZULTATŲ: AMERIKIEČIAI IR BRITAI
PAREIŠKĖ NEPASITENKINIMO VOKIEČIŲ
TALKA VAKARŲ GYNIMUI, O TIE PRADĖDA
GALVOTI, KAD PO VISO TO CHARLES DE
GAULLE NĖRA TOKS BLOGAS KAIP IŠ PRA-
DŽIŲ ATRODĖ. KIEKVIENU ATVEJU JO
DRAUGYSTĖ YRA PIGESNĖ NEGU AGLO-
SAKSŲ.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Po paskutinės NATO krašto apsaugos ministerių konferencijos Paryžiuje Chicago Daily News korespondentas William H. Stonemantelegrafavo savo laikraščiu: "NATO Ire Falls on W. Germans!" Atsiminus, kad NATO krizę faktinai iššaukė de Gaulle, atsiskaidamas dalyvaui pasirošimuose bendram gynimui ir išvairdamas NATO karines institucijas iš savo teritorijos, tokia antraštė gali pasirodyti kiek keista. Iš tikro gi, ji atitinka susidariusią būklę, kurios svarbiausia ir skubiausia problema yra svetimos kariuomenės Vakarų Vokietijos teritorijoje.

Trumpai tariant, ir Washingtonas ir Londonas norėtų, kad Bonna atiduotų visą užsienio valiutą, kurią ji pelnė iš amerikiečių ir britų kariuomenės dalių stovėjimo jos teritorijoje. Iš principo Bonna su tuo sutinka, tačiau praktiškai atsirado nemažai kliūčių. Pavyzdžiui, Gynimo Sekretorius McNamara reikalauja, kad vokiečiai už tą sumą, kurią amerikiečiai išleidžia savo kariuomenės Vokietijoje išlaikymui, pirktų JAV-bėse ginklų. Vokiečiai aiškina, kad tie ginklai jiems nereikalingi ir norėtų JAV-bėse įsigyti kitų gėrybių. Toks išsisukinėjimas įpykdė McNamarą, kuris vokiečiams tuojau prikišo, kad nors jie turi sudarę 12 divizijų, kurias sudaryti buvo išpareigoję pagal NATO planus, tos divizijos tačiau nėra pilnos ir ne taip apginkluotos, kaip buvo numatyta.

Tą jau seną amerikiečių-vokiečių nesutarimą 'papildė' britų ūkinė krizė. Kaip žinia, britų svaras atsidūrė tokiam rimtame pavojuje, kad premjeras Wilsonas įsakė savo tautiečiams gerokai susiveržti diržus. Savaimė aišku, kad tokioje situacijoje pasigirdo balsų (ypač iš kairiojo darbiečių sparno), kad reikia sumažinti britų Rheino armiją, kuri turi 51.000 karių. Wilsonas pasiuntė savo izdo kanclerį James Callaghan į Vokietiją pas Bonnos finansų ministrį Rolf Dahlgruen su reikalavimu tuojau atsilyginti užsienio valiuta už visą tai armijai išlaiky-

ti išleidžiamą sumą, nors pagal iki sekančių metų kovo 31 d. veikiančią susitarimą vokiečiai buvo išpareigoję pirkti britų prekių tik už 60% tos sumos. Jei tai nebus padaryta, britai tuojau atšauks trečdalį tos armijos, nes pasak Callaghan: "D. Britanija turi išlikti gyva".

Dahlgruen į tai atkirta, kad ir V. Vokietija turi panašų pageidavimą ir ateityje vokiečiai yra linkę pirkti Britanijoje atsilyginti ne 60%, bet tik 30% visos leidžiamos sumos, Callaghanas prasitarė savo bendradarbiams: "Aš tikiuos, kad jis juokauja!"

Dahlgruenas šposams tačiau nebuvo linkęs. Vokiečiai pilnai įvertinę britų kariuomenę Vokietijoje, tačiau ją išlaikyti jie negali. Kaip jie galėtų patikrinti, kad iš jų reikalaujama suma išties būtų išnaudota tik Rheino armijai. Jau dabar britai reikalauja tiek užsienio valiutos, kad vieno britų karo išlaikymas Vokietijoje išeitų 17.000 markių, t.y. per keturius tūkstančius dolerių, nors jų apginklavimas yra daug prastesnis už amerikiečių, kurie tuo tarpu reikalauja užsienio valiuta atsilyginti tik po 12.000 markių už karį. Dėl to bus dar deramasi, tačiau jei vokiečiai neskirs britams daugiau užsienio valiutos kaip 300 milijonų markių, britai už tą sumą galės Vokietijoje išlaikyti tik 18.000 savo karių.

Cia reikia pastebėti, jog jei amerikiečių ir britų politikai aiškina, kad sovietai šiuo metu neturi jokių agresyvių tikslų Europoje, vokiečiams sunku suprasti, kam jie vieni turi didinti savo išlaidas krašto apsaugai. Juo labiau, kad Prancūzijai iš NATO karinių pasirengimų pasitraukus ir tokiu būdu NATO gynimosi sistemai netekus savo gilumos, sunku įsivaizduoti kad ilgėliau galima būtų kariauti nesinaudojant atominiais ginklais, kurie tėra amerikiečių žinioje. O jei sovietus atbaido tik amerikiečių atominė jėga, kam apsunkinti krašto ūkį svetimų pėstininkų išlaikymu? Juo labiau, kad už sovietų grėsmę yra daugiausiai atsakingi patys amerikie-

čiai ir anglai. Žinia, tuo keliu atgal einant, reikės prieiti ir Hitlerį ir net pirmą pasaulinį karą...

Nekalbant apie gilesnes dabartinės būklės priežastis, reikia pastebėti dar vieną idomą paradoksą. De Gaulle akcijos vėl pradėjo kilti Vokietijoje. Mat, prancūzai savo 70.000 vyrų kariuomenės Vokietijoje išlaikymui nereikalauja nei užsienio valiutos nei paprastų DM. Tiesa, nėra jokio nuostato, ką prancūzai Vokietijoje darys karo metu ir de Gaulle atsako kaip nors konkrečiai išpareigoti bendrame Vakarų Europos gynime, tačiau ir be tų konkrečių išpareigojimų prancūzai, atrodo, turėtų įsijungti į bendrus žygius sovietų agresijai prasiūdus. Už tat vokiečiai sutiktų su atskiru, ne NATO, prancūzų kariuomenės statusu savo teritorijoje, ypač jei įgalima būtų, nors ir neoficialiai, suderinti su NATO pasirengimais.

Dar prieš keletą savaičių kancleris Erhardas buvo ant de Gaulle labai užpykęs, kai prancūzų užsienio reikalų ministras, atsakydamas į vokiečių notą prancūzų kariuomenės Vokietijoje stovėjimo reikalą, 'vokiečių suverenumas' idėjo į kabutes. "Es ist ungeheuerlich. Die haben die Worte Deutsche Souveranität in Gaensefueschen gesetzt". (Tai negirdėta. Jie žodžius vokiečių suverenumas idėjo į kabutes -- 'žąsies kojytes' pažodžiui verčiant) -- šūkavo Ludwigas Erhardas Bonnos ministerių kabineto posėdyje.

Tačiau kai de Gaulle nesenai atvyko vizitui į Bonną ir pareiškė, kad jei yra noras, abiejų kraštų teisininkai galės lengvai dėl visko sutarti, Erhardas su tuo tuojau sutiko ir visa "Gaensefueschen" afera buvo užmiršta. Konkrečiai su de Gaulle nebuvo susitarta, tačiau vokiečiai atsiminė galį būti jam dėkingi bent už tai, kad jis būdamas Maskvoje vis dėlto nepripažino atskiros Rytų Vokietijos suvereninės valstybės, ko labai norėjo sovietai. O dėl savo kariuomenės Vokietijoje pasilikimo de Gaulle iškilmingai pareiškė Erhardui: "Kai

Š.m. liepos 21 dieną, Walter J. Stoessel, Jr., Acting Assistant Secretary of State for European Affairs, priėmė Jaunimo Kongreso atstovus, kuriuos čia matome iš kairės į dešinę: Dr. Antanas Sužiedėlis, Tėv. Gintautas Sabataitis, S.J., p. Alton L. Jenkins, Baltijos Skyriaus Direktorius, Nastutė Umbrazaite, Walter J. Stoessel, Jr., Vaclovas Sidzikauskas, VLIKo ir Pavergtų Europos Tautų Pirmininkas, Elenutė Jurgėlaitė, Algis Zaprackas, Jaunimo Kongreso pirmininkas, arch. Arvydas Barzdukas, Marie & Tamas de Kun nuotrauka

IŠ VISO PASAULIO

* IR JAV KONGRESO atstovai susirūpino, kai New York Central geležinkelio bendrovė pranešė, kad ruošiamasi panaikinti tiesioginį ilgų distancijų keleivinių traukinių veikimą. Tuo būdu, pvz., vykstantiems iš New Yorko į Clevelandą ar atvirkščiai, tektų keliose vietose persėsti.

Kongresmanas M.A. Feighan (D. Ohio) jau kreipėsi į atitinkamą komisiją (Interstate Commerce Commission), kad keleivių susisiekimas nebūtų trukdomas ir siaurinamas. Komisijos uždavinys esąs prižiūrėti, kad keleivių susisiekimas būtų tobulinamas ir plečiamas, ne siaurinamas. Priešingu atveju nukentėtų krašto ūkis, pati geležinkelio bendrovė, jos tarnautojai, keliauninkai ir t.t.

* KANADOS VYRIAUSYBĖ, plačiai vedanti ir remianti prekybą su komunistų valdomais kraštais, susirūpino tų bendrovių laikysena, kurios priklauso amerikiečių akcininkams, Taip, pvz., didžiulės JAV miltų bendrovės, kaip Robin Hood, Quaker Oats ir Pillsbury, turinčios savo skyrius ir maltus Kanadoje esą uždraudę malti kviečius, skirtus pardavimui Sov. Sąj. ir Kubai. Tų bendrovių vadovybės teisinasi negavę iš savo centrų Amerikoje jokių instrukcijų pritaikyti amerikietiškiems prekybos įstatymams, draudžiantiems ryšius su komunistų valdomais kraštais, Kanados užsienio reikalų ministras vistiek rado reikalo tuo klausimu aiškintis Washingtone ir pareiškė, kad JAV įstatymų galia baigiasi prie Kanados sienos.

* DU DU BOIS KLUBO nariai kaltinami prisidėję prie negrų riaušių ruošimo Clevelande. Du Bois Klubai yra pripažinti esą komunistinio elemento įtakoje. Viena liudininkė -- negrė pri-

Prancūzija sudarė 1954 m. sutartį (dėl Vakarų Vokietijos suverenumo atstatymo), ji atsisakė laikyti savo karines jėgas Vokietijoje, nebent to pareikautų pati Vakarų Vokietija". Į ką Erhardas atsakė, kad tam tik belieka rasti techninę formulę. Kokia ta formulė bus, priklausys nuo tolimesnės viso pasaulio politinių įvykių raidos, nes teisė paprastai seka gyvenimą, o ne atvirkščiai.

siekusiųjų teisme liudydama apie riaušes Clevelande, pareiškė, kad tokių neprašytų organizatorių niekas nekviestų ir jie pridarę tik žalos nieko nedėties negrų rajono gyventojams

* DIDŽIŲJŲ ORO LINIJŲ mechanikų streikas tęsiasi toliau, neatsisvelgiant į tai, kad prezidentui Johnsonui įsikūšus, lėktuvų bendrovių ir unijos vadovybės buvo priėję susitarimo ir rugp. 1 d. turėjo prasidėti darbas. Unijos nariai nubalsavo 3 prieš 1 santykiu prieš tą susitarimą. Senatas ėmėsi žygių įstatymo keliu priversti mechanikus grįžti darban. Tikimasi, kad dar šią savaitę nuostolingą streiką pavyks užbaigti.

* ŠIAURĖS VIETNAMO gynybos ministras gen. Vo Nguyen Giap, būdamas kartu ir vicepremieru, vieną iškilnių metu pareiškė, kad "Vietnamo liaudis yra pasiryžusi kovoti iki galutinės pergalės". Ta proga jis kartu išskėlė R. Kinijos ir kitų "brolisų tautų" nuopelnus, siunčiant paramą kovoje su "JAV agresoriais".

Iš kitų "brolisų tautų", kaip Sov. Sąj. pusės skundžiamasi, kad R. Kinija nepraleidžia per savo teritoriją ginklų transportų, skirtų Š. Vietnamui.

Walter J. Stoessel, Jr., Acting Assistant Secretary of State for European Affairs, sveikinasi su Algii Zapracku. Marie & Tamas de Kun nuotrauka

* JAV TEISINGUMO D-TO vadovas N. Katzenbach pareiškė per televiziją, kad negrų riaušių New Yorke, Chicagoje ir Clevelande užnugaryje nebuvę organizuotos konspiracijos. Esą žinomi tik keli pavieniai asmenys, kurie neišleidžia mi iš saugumo organų akių. "Būtų tragiška klaida, jei galvotume, jog riaušės kyla iš gerai pasiruošusių sukilėlių". Katzenbachas tvirtina, kad miestuose betvarę darą susiorganizuojančių grupių, tačiau pagrindinė neramumų priežastis esą bedarbė, socialinė padėtis ir diskriminacija.

Mirė prof. ALF. JURSKIS

Prof. pulk. ltn. Alfonsas Jurskis mirė Philadelphijoje š.m. liepos 31 d. (sekmadienį). Kaulų vėžys pakirto šio mokslininko ir kario sveikatą. Velionis buvo išnumus radijo technikos specialistas, Aukštųjų karo technikos kursų lektorius ir universiteto technologijos fakulteto profesorius. Mirė sulaukęs 72 m. amžiaus.

KAS VYKSTA KINijoje?

MILIJONŲ ŽMONIŲ GYVENIMAS IR INTYMAUSI SANTYKIAI YRA TVARKOMI GROTESKISKAIŠ KINIJOS VYKSTA, KURIE TIK PADIDINA SUNKIAI ĮSIVAIZDUOJAMĄ VARGĄ. — KOVA SU GYVENTOJŲ PRIEAUGLIU. — MEILĖ VIENINTELIS MALONUMAS.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Vakarų spaudoje laiks nuo laiko pasirodo pranešimų apie Raudonosios Kinijos gyvenimą. Atrodo, kad žurnalistai ar kitų profesijų atstovai, per kelias dienas ar savaites sukurę tūkstančius mylių, susidarė pusėtiną įspūdį, Vargas nemažas, tačiau visi gyvena ir net dauginasi. Pavyzdinčiai švaru, nėra mūsų, tikima į šviesesnę ateitį ir panašiai. Tik vienas kitas pajėgia pastebėti, kas dedasi už valdinio fasado. Už tat diesnio dėmesio vertos belgų rašytojo Marcel Marien, 48 m., revoliucijos, kuris nuo 1964 m. pabaigos iki 1966 metų pradžios gyveno Pekine ir dirbo kultūros ministerijoje kaip vertėjas propagandos žurnalui prancūzų kalba "Le Chine en construction". Per tiek laiko jis sugebėjo kiek giliau išvelgti į kinų gyvenimą ir savo pergyvenimus dabar paskelbė Der Spiegel savaitraštyje.

Viena iš didžiausių Kinijos problemų yra gyventojų prieauglis, siekiantis 15.000.000 į metų, tačiau naujų darboviečių miestuose parūpinama tik apie milijoną. Dėl to didelė dalis nereikalingų darbo jėgų turi būti pasiųsta į kaimus.

Todėl šiandien architektai, daktarai, muzikai, teisininkai ir chemikai, pabaigę savo studijas, visų pirma turi ... arti žemę. Kadangi jie turi kaip nors maitintis, jų aprūpinimas sudaro nemažą problemą kaimiečiams, kuriems patiems trūksta maisto.

Intelektualių trėmimas iš miestų yra vadinamas "hsiafang", kas pažodžiui reikštų "nusileidimą žemyn".

Pirmą kartą Marcel Marien su tuo reiškiniu, kuris jau praktikuojamas nuo 1957 metų, susidūrė per Naujų Metų sutikimo banketą Pekine. Ten jauna kinietė jam pasisakė turinti "gerų žinių": trys mūsų bendradarbiai turėję laimės būti "išrinktais" žemės ūkio darbams. "Išrinktųjų" veidai buvo pykčio iškreipti...

Didesnio masto trėmimai į kaimus prasidėjo 1964 metų kov mėn. Tąsyk buvo išsiųsta 7.700 intelektualų iš Pekino. Rugpjūčio mėn. "hsiafang" operacija buvo jau varoma pilna sparta. Jokio dėmesio nebuvo kreipiama į kokių asmeniškus reikalus ar net sveikatą. Jis atsimenas vieną savo 50 metų pažįstamą, kuris su 55 yuanų mėnesine alga (22 dol.) turėjo išlaikyti žmoną ir penkis vaikus. Žmogus sugebėjo mieste dar kiek užsidirbti iš šalies. Dabar jis turėjo traukti į kaimą be jokių pašalinių uždarbio galimybių...

Aštuonias dienas Pekine vyko masiniai mitingai, kurių metu buvo parinkti "savanoriai". Jie turėjo mesti savo darbą, perėti trumpą politinį kursą, ir išvažiuoti.

Svetimų kalbų leidyklos 200 bendradarbių, t.y., vienas penktadalio, turėjo išvažiuoti su pačiu direktorium, kuris kartu buvo ir kultūros ministerio pavaduotojas. Kai kurie iš jų buvo pasiųsti į Šiaurės Rytus, Mandžuriją, bet dauguma į Hopei provinciją.

Tačiau tai tebuvo pradžia -- tik matoma viršūnė ledų kalno, kurios 9/10 tūno vandeninyje. Faktiniai niekas nežinojo, kaip ilgai turės likti tame "savanoriškame ištėrime". Kai kas minėjo tris su puse metų -- du su puse kaime ir vienus dar kariuomenėje. Vėliau autorius sužinojo, kad laikas nebuvo nustatytas, -- tai priklausys nuo atliekamo darbo.

Kai tik atsiduriama kaime, negalima pirkti maisto miestuose. Tremtiniai turi taikytis prie kaimiečių, prie kurių buvo priskirti. Praktiškai tai reiškė, kad visa šeima, įskaitant ir motiną bei jos anūkius, turėjo dalintis viena iš plytų pastatyta lova. Miegoti reikia nuogiems. Tam tikslui neskiriama jokios medžiagos.

Iš Pekino universiteto buvo išsiųsti visi studentai, kurie jau paskutiniame semestre studijavo klasinę literatūrą. Palikti buvo tik trys užsieniečiai -- viena belgė, viena vietnamietė ir vienas korėjietis. Pasitaiko, kad išsiunčiamas ir profesorius. Tokiu atveju jo pareigos buvo pavadamos likusiam gabiausiam studentui. Studentai negalėjo pasiimti su savimi savo vadovėlių ar knygų. Išimtis tik Mao raštai.

Masiniai transportai prasidėjo 1964 m. spalio viduryje. Vien iš Pekino tada išsiųstė 125.000. 1965 m. liepos 19 d. "Pekino Apžvalgos" numerioje buvo paskelbta, kad studentai kaime "dirba noriai ir patvariai, o gyvena paprastai. Linksma drąsa jie pasitinka sunkumus, negali nuovargi ir išlaiko sunkius egzaminus dirbdami patį nešvariausią darbą, išnešiodami mėšlą ir trąšas".

Kinijos ūkininkai yra labai nepatenkinti. Nuo 1955 m. sukolektyvintus ūkius jie kiek gali sabotuoja. 1958 m. bandymas įvesti totalę kolūkių sistemą pasibaigė katastrofa. Nuo to laiko vyriausybė duoda sklypelį "nuosavos" žemės daržui, kurį Kinijos kolūkiečiai, kaip ir jų kolegos Sovietijoje, apdirba su didesne meile kaip valdinę žemę.

Išvykusių miestiečių laisvė yra apribota. Naktimis jie niekur negali išeiti. Kaimiečiai į juos žiūri kaip į sibirėlius. Pasitaiko žmogžudysčių.

Idomu, kad už neišvykimą nenumatyta jokia bausmė. Vienai jo pažįstamai, kuri neišvyko, iš pradžių nieko nebuvo padaryta, bet vėliau ji buvo pašaukta pas

partijos sekretorių, kuris jai pranešė, kad ji esanti atleista. Su tokiu įrašu darbo knygelėje niekur jau negausi darbo, o be darbo negali gauti maisto kortelių.

Miestuose ir kaimuose varoma propaganda už saugojimąsi nuo neštumo. 1964 m. Pekine kiekviena šeima turėjo užpildyti anketą, kurioje šeimos galva turėjo nurodyti kokių priemonių tam reikalui griebiamasi. Jei gimsta vaikas, tėvai turi paaiškinti kaip tai atsitiko ir gauna barti.

Su trečiu naujagimiū tėvai jau baudžiami. Jie negauna jokių priedų vaikams. Neščiom moterim, kurios negali dirbti, nemo-kamas joks atlyginimas.

Motiniai norint, abortas yra galimas, net jei tėvas tam prieštarautų. Dažnai šaukiami tėvų mitingai, kuriuose raginama sava leisti sterilizuoti. Tačiau tokios propagandos pasisekimas menkas. Po gimdymo gydytojai ir galeistingsos seserys dar kartą įkalbinėja motiną leisti sterilizuojamai.

Kažin kuris sociologas aiškino, kad gimdymo kontrolė prasideda su vonios kambariu. Kaip galima kalbėti apie jį tokiam Pekine, kur dažnai net septyni įvairiausio amžiaus ir skirtingos lyties žmonės miega vienoje lovoje ir visas kvartalas turi tik vieną vandens pompą!

Visame pasaulyje intelektualų sluoksniai paprastai yra mažiau vaikingi. Tačiau ne Kinijoje. Vienoje ligoninėje visos

gydytojos ir galeistingos seserys buvo neščios, nes neštumas 18-ka mėnesių apsaugo nuo ištėrimo į kaimą. Dažnai ištėrimos moterys stengiasi pastoti, tikėdamos galėsiančios grįžti į miestą. Tačiau tuo atveju galima sulaukti bausmės už neleistiną santykiavimą.

Kai kurie Kinijos lankytojai gavo įspūdį, kad tokios aplinkybės veda prie doros pakilimo ir nekaltybės garbinimo. Taip skelbia propagandos ma-

VAGIE KEPURĖ DEGA!

Kažin, ar kas galėtų tiksliau pavadinti tuos maskvinės "Pravdos" straipsnius, kuriuose rašoma, jog Amerika serganti "šnipinėjimo ir slaptais mikrofonais klausymosi manija".

JAV dabar esančios "grėsmingas pasaulio kampas, kur negali turėti jokios paslapties, kur nėra privataus gyvenimo, nes slaptosios akys viską mato ir ausys viską girdi... tai šalis, kur Orvelio romano "1984 metai" virto tikrąja". Tai tema, kuria diena iš dienos maitinami "Pravdos" skaitytojai ir kartu tai "antroji riekė duonos" tiems rašytojams, kurie jau nebeturi ką be-

VIS TIE "IEŠMININKAI" KALTI

Vos pusmečiui praėjus nuo Kosygino reformų vykdymo pradžios, Lietuvoj jau sunku apsi-klausti nuo įvairių "braškėjimų" pramonės įmonių santykiuose. Liepos 5 d. vilniškė Tiesa net vedamąjį straipsnį paskyrė nurodinėjimams į tokius "braškėjimus".

Lietuvos teritorijoje yra 166 stambių pramonės įmonių, kurios pagal savo pobūdį turi bendradarbiauti savo tarpe, nes turi vienos iš kitų gauti pusfabrikačius. Kai jos visos priklausė vietinei liaudies ūkio tarybai (pramonės administracijai, "sovnařchozui"), jau buvo pakenčiamai įgyvendinta bendradarbiavimo tvarka. Dabar, kai tos įmonės perėjo įvairių maskvinių ministerijų žinion ("šakinė sistema"), tai yra centralizuotas įmonių valdymas pagal pramonės šakas, tai bendradarbiavimas tarp skirtingų šakų įmonių iš karto "subraškėjo". Vienai kuriai ministerijai priklausanti įmonė dabar tarsi neprivalanti rūpintis tenkinti kitai ministerijai priklausančios įmonės interesais...

-- Kauno "Pergalės" gamyklos perėjus sąjungos, tačiau iš tikro seksualiniai santykiai niekada neturėjo taip mažai varžytų kaip šiandien. Apsaugos nuo neštumo priemonių skatinimas tam tik padeda. Meilė liko vienintelis malonumas krašte, kuriame visas kitas gyvenimas yra griežtai suvaržytas. Ir kiniečiai bent tuo džiaugiasi.

(Bus daugiau)

sakyti Vietnamo klausimu. Be abejonės, "Pravdoje" nutylimi tie faktai, kurie taip atitiktų "Pravdos" rašytojų atminčiai atšviežinti. Favyzdžiui, nei žodžiu neužsimenama apie tai, kaip neseniai Tito nukirto vienu smūgiu savo įpėdinio galvą kaip tik už tai, kad pastarasis, būdamas galingos saugumo įstaigos vadovu, tais slaptais mikrofonais ir telefoninių pasikalbėjimų klausymusi norėjo viską žinoti ir viską girdėti, net Tito kambariuose įtaisius tuos mikrofonus.

Tylima ir apie tai, kaip tūlas čekų diplomatas buvo pagautas planuojant slaptus mikrofonus įvesti JAV Valstybės Departamente. Tai tikrai ne menko stiliaus užsimojimas!

Pagal "Pravdos" versiją aiškinama, kad užslėpti mikrofonai esą tipiški Vakarų santvarkai ir galvosena. "Amerikoje dabar kaimynų iš-

šnipinėjimas priklauso prie pilietinių teisių", byloja toliau "Pravda".

Šnipinėjimas esąs amerikiečių gyvenimo neišskiriama dalis, o visas kraštas esąs ne kas kitas, o tik didelė šnipų apmokymo stovykla...

Argi veltui žmonės sakydavo, kad "Pravdoje" nėra tiesos, o "Ižvestijoje" nėra žinių?...

ginės ministerijos priklausomybėn, -- sako vilniškis kompartijos oficiozas, -- buvęs direktorius G. Žarnickis atsisakė tiekti štampuotes (metelines dalis mašinoms ar kitiems gaminiams) ir tuo būdų įstūmė nemažą įmonių, ypač Šiaulių "Vairo" (dviračių) gamyklą, į sunkią padėtį. Ne geriau pasielgė ir Šiaulių precizinių staklių gamyklos direktorius J. Aperavičius, atsisakęs tiekti autokranų detales Vilniaus remonto - mechaninei gamyklai Nr. 1.

Po ilgų susirašinėjimų, esą, "ministerijos pagaliau sudraudė savivaliaujančius vadovus". Atseit, -- "iešmininkai kalti", nes girdi, "dėl jų užsispyrimo" padaryta daug žalos... Tiems "užsispyrėliams" tvarkyti partijos oficiozas duoda keistą, bet bolševikams būdingą receptą: reikalauja, kad maskvinėms ministerijoms pavaldžius įmonių vadovus dar prižiūrėtų ir ištisas būrys vietinių "auklių": įmonių partijos padaliniai, įmonių profsąjungų padaliniai, partijos miestų komitetai, visi vietiniai komunistai...

Kitas būdingas Kosygino reformos vaisius -- "Centrolito" liejyklos elgesys. Vadovaudamasis maskvinės ministerijos nustatytu gamybos planu, direktorius Kusko-

vas ėmė lieti ketaus luitus, nes juos turi kur dėti, ir numojo ranka į kitokių liejinių užsakymus iš Marijampolės, iš Panevėžio... Dėl to Panevėžio autokompresorių gamykla (ta pati, kuri džiaugiasi penkių darbo dienų savaitės įvedimo laimėjimais) atsidūrusi pavojuje neįvykdyti savo gamybos planų... Tokiu atveju tenai darbininkai ir norėdami negalės pagaminti daugiau, negu numatyta, taigi negalės ir uždirbti tiek, kiek metų pradžioj uždirbo.

(ELTA)

* LIETUVIŠKOMIS PAVARDĖMIS nusėti prezidento L.B. Johnsono dukters Lucy ir Patrick Nugent vestuvinių svečių sąrašai.

Didinga, prezidentūrai atitinkanti formali vestuvių ceremonija, ruošama Washington, kur kas laisviau, nuoširdžiau ir paprasčiau laukiama Waukegano lietuvių rajone. Pirmuoju pabroliu pakviestas P. Nugent vaikystės bičiulis T. Matulėnas, L. Leskis ir kt. Pabrolių dauguma jau vedę vyrai su šeimomis. Jiems pabroliu buvęs Patrick Nugent dabar atsidėkoja tuo, kad jų vaikai galės tarti savo draugams: "Mano tėvas dalyvavo prezidento dukters vestuvėse".

Be abejonės, nedidelei Waukegano lietuvių kolonijai tai istorinė ir ilgai prisimintina diena.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2737
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 — Tel. CA 5-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS meilėgių ir visų kitų Lietuvoje pageldaujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITE į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą. Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

DIVIDEND CHECKS MAILED
QUARTERLY ON INVESTMENT
SAVINGS ACCOUNTS

4 1/2%

We Invite
Your Savings

ST.
ANTHONY

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas, Exec. Secv.

1447 SO. 49th CT. • CICERO, ILLINOIS 60650

HOURS: MON. 9-8; TUES., THUR., FRI. 9-5; SAT. 9-1; WED. CLOSED
PHONE 656-6330

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Laikykites, draugai, tuoj busim viršukalnyj!

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 19156907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.NETVARKA SU
ISTATYMŲ VYKDYMU

Pagrindinių kelių valymas nuo bereikalingo prišukšlinimo (ne taisymas!) Amerikos mokesčių mokėtojams kainuoja apie 50 milijonų dolerių į metus. Ir tai, tik pagrindinių susisiekimo linijų. Nors visur rasi iškabintus ženklus, kad už šiukšlinimą baudžiama, bet užtenka tik užteiti į parką ar aplūdymį, kad pamatytum, jog mažai kas tų ženklų ir baudų paisy. Dar blogiau miestuose, kur ištisi kvartalai skęsta sudaužytų stiklų, popiergalių ir kt. šiukšlių bangose. Iškabinti ženklai, išpėją, kad šiukšlintojai baudžiami, gi rodo, kad yra įstatymai ar potvarkiai, kuriais norėta palaikyti tvarką ir švarą.

1940 metais JAV Kongresas priėmė t.v. Smith'o Aktą, pagal kurį komunistinė veikla yra baudžiama. Ilgoje teismo procedūroje New Yorke 11 asmenų, pasireiškusių komunistų veikloje, buvo rasti kaltais ir nubausti kalėjimo bausmėmis. To meto Vyr. Teismas nubaustųjų apeliaciją atmetė.

Tas Smith'o Aktas tebegalioja, nėra pakeistas, o kaip tik dar paremtas t.v. Vidaus Saugumo Aktu, taip pat savo laiku priimtu JAV Kongrese. Nežiūrint viso to, nei teisingumo Departamentas Washingtone, nei kitos institucijos, privačios sektoriuje, prižiūrėti įstatymų vykdymą, nė piršto nepajudino, kai š.m. birželio mėn. New Yorke viešai susirinko komunistų partijos atstovai ir išsirinko vadovybę, kurioje įeina ir anuosyk nubausti kalėjimo bausmėmis žinomi komunistų veikėjai.

Visas tas reikalas buvo išjudintas JAV Kongrese š.m. birželio mėn. pabaigoje, klausimą iškeliant Smith'o Akto autoriumi, kongresmanu iš Virginijos, Howard W. Smith'ui, pritariant keliems kitų kongresmanų. Savo pareiškime Kongresui H.W. Smith pabrėžė, kad perrinkti New Yorke Amerikos komunistų partijos pirmininku ir sekretorium asmens buvo nubausti ir praleido 11 metų kalėjime už priešvalstybinę veiklą (pagal Smith'o Aktą). Vienas jų, dėl nesveikatos paleis-

tas laisvėn anksčiau, tuoj po to išvyko į Sov. Sąjungą.

Kongresmanas H. W. Smith'as ypatingai išskėlė momento svarbą, nes Amerikos jaunimas kovoja su komunistais Vietname, o čia, namuose, tyliai ir ramiausiai leidžiama organizuoti konspiratoriams, kurių tikslas yra sugriauti esamą JAV santvarką.

Įstatymų vykdymo tvarka, arba geriau sakant

betvarke, susirūpino ir tie kongresmanai, kurie Vyr. Teismo kai kuriuose sprendimuose yra išreišę iššūkį Kongreso nutarimams ir veikiančių įstatymų savotišku išaiškinimu, tais išaiškinimais juos padarant bevečiais. Susiaurinus įstatymų vykdymo priežiūros organų teises, policijos ir prokuratūros pareigūnai pasimetė ir nebežino, kada, pvz., jie turi teisę tardyti įtariamą asmenį, tikrinti butą, automobilį ieškant kaltę įrodančių daiktų ir pan.

Anot vieno aukšto policijos pareigūno, Vyr. Teismo sprendimas dėl individo konstitucinių teisių, kriminalinių nusikaltimų atvejais atėmė iš policijos rankų įrankius, be kurių neįmanomas joks tardymo darbas. Nenuostabu, kad didesniuose miestuose vyksta negrų riaušės neapsieina be kariuomenės išikišimo, nes policija kiekvienu atveju gali pasireikšti tik savo "brutalumu", bet ne veiksmiais, užtikrinančiais nustatytos tvarkos atstatymą ir gyventojų saugumą.

Augant kriminalinių nusikaltimų skaičiui, galvas pakėlus priešvalstybiniam gaivalui, vykstant rasių įtampai, kaip tik reikalingas įstatymų vykdymo sugriežtinimas.

Pilietinės teisės, garantuotos krašto konstitucija, kaip tik yra apsaugomos įstatymais ir jų vykdymu. Kai įstatymo vykdymo priežiūros teisės susiaurinamos, kečia galvas elementas, kuriam tik betvarkė ir reikalinga. Todėl ir kongresmanas Robert E. Sweeney (iš Ohio) iškeldamas Kongrese šį reikalą, pastebėjo, kad pilietiniai ir visuomenė turi taip pat teisę būti apsaugotais nuo žudikų, kriminalinių nusikaltėlių, psichopatų, kad padorių visuomenės narių tei-

— Kaip dabar vyksta lietuvių Vasario 16 Gimnazijoje darbas? Kiek turite mokinių, kiek mokytojų?

Pasistačius naujus gimnazijos rūmus darbas eina nauju užsidegimu. Dirbame ir krutame lietuviybės išlaikymui kiek sąlygos leidžia. Darbas malonus ir atneš ateityje geresnių vaisių. Šitokių gerų sąlygų mes barakuose neturėjome. Patalpos yra moderniškos ir pritaikytos šiems laikams. Gimnazijoje yra 80 mokinių. Mokytojų su bendrabučių vedėjais ir padėjėjais yra 21. Iš jų šešėtiniai, visi kiti turi po 6 ar dvylika pamokų į savaitę, t.y., dirba tik vieną ar dvi dienas į savaitę.

— Kokia yra tikroji Vasario 16 Gimnazijos teisinė padėtis? Kokios rūšies atestatus gauna abiturientai baigę Vasario 16 Gimnaziją ir į kokius universitetus jie gali įstoti?

Vasario 16 Gimnazija teisiniai priklauso Vokietijos Krašto Valdybai. Vokietijos Krašto Valdyba yra įregistruota Weinheimo apylinkės teisme ir tik per tą teismą visi teisiniai klausimai sprendžiami.

Gimnaziją prižiūri Vokietijos Baden-Wuerttembergo krašto Aukštesniųjų Mokyklų Departamentas. Aukštesniųjų Mokyklų Departamentas Karlsruhe tvirtina PLB Vokietijos Krašto Valdybos pristatytus mokytojus ir nuodugnai kontroliuoja jų išėitą mokytojų cenzą. Be Mokyklų Departamento patvirtinimo Vokietijos Krašto Valdyba ar Švietimo Komisija negali mokytojus priimti į tarnybą. Sudaryta Lietuvių Švietimo Komisija yra patariamasis organas ir kontroliuoja mokytojų ir auklėjamą gimnaziją.

Vasario 16 Gimnazija savo vardu brandos atestatų neišduoda. Brandos egzaminai laikomi Baden Wuerttembergo krašto Švietimo Ministerijos nustatyta tvarka ir Aukštesniųjų Mokyklų Departamento vardu išrašomi atestatai. Egzaminai laikomi tomis pačiomis sąlygomis ir ta pačia tvarka kaip ir kitose Baden Wuerttembergo krašte veikiančiose privačiose gimnazijose, o tikrumoje toji tvarka nedaug kuo skiriasi nuo valstybinių gimnazijų brandos egzaminų tvarkos.

Išlaikius brandos egzaminus mūsų mokiniai, gavę atestatus iš Švietimo Ministerijos Departamento Karlsruhe, gali studijuoti visuose

sės nebūtų paglemžtos kriminalinio elemento "teisių". Iki šiol parodytas ir vis dar teberodomas nuolaidumas padorios visuomenės gyvenimo šiukšlintojams pasirodė vedas į tokią betvarkę, kurios Amerikoje retai kas tikėjosi.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS
AKTUALIJOS

(Iš pasikalbėjimo su Fr. Skėriu)

universitetuose Vakarų Vokietijoje ar laisvajame pasaulyje. Tame atestate įrašoma rankpažymiai iš lietuvių kalbos ir Lietuvos istorijos. Mūsų mokiniai egzaminuojami iš sekančių aštuonių dalykų: lietuvių, anglų, vokiečių ir lotynų kalbų, matematikos, fizikos, Lietuvos istorijos ir visuotinės istorijos.

— Ką galite pasakyti apie latvių tautinę gimnaziją Vokietijoje? Kokia yra jos teisinė padėtis? Kokios rūšies atestatus gauna abiturientai baigę latvių gimnaziją?

Latvių gimnazija yra Lagerschule -- lagerinė mokykla ir priklauso Vidaus Reikalų Ministerijai Nordrhein - Westfalen valstijoje. Latvių gimnazija dirbo Muenserto mieste kareivinėse, bet iš ten turėjo išsikraustyti, nes Vokietijos kariuomenė perėmė tas patalpas savo žinion. Nordrhein-Westfalen valdžia pastatė latviams savo lėšomis gimnaziją, bendrabutį ir mokytojų butus. Tas turtas priklauso vokiečiams ir turtui valdyti yra specialus valdininkas iš Muensterio miesto savivaldybės. Latviai yra to turto naudotojai, o mes Huettenfelde esame to turto savininkai.

Latvių gimnazijoje yra susidariusi koratoriai ir ta prižiūri mokymą, auklėjimą ir jos išlaikymą.

Vokiečiai nesikiša į latvių gimnazijos vidaus gyvenimą, todėl jie patys išduoda brandos atestatus savo mokiniams. Mokinyms gavęs tokį atestatą gali studijuoti tam tikruose universitetuose ir priimami kaip laisvi klausytojai. Pirmam semestrei jie turi išlaikyti patikrinamuosius egzaminus ir tik juos išlaikius laikomi pilnateisiais studentais.

Mūsų mokiniai, gavę Švietimo Ministerijos atestatus, be jokių egzaminų priimami į universitetus.

— Koks skaičius mokinių yra baigę Vasario 16 Gimnaziją? Kiek iš jų nuėjo į universitetus studijoms?

Ar Vasario 16 Gimnazija baigusieji abiturientai bei universitetų studentai baigusieji universitetą, dalyvauja lietuviškame gyvenime?

Vasario 16 Gimnaziją yra baigę 59 mokiniai. Iš jų universitetus yra nuėję 90%. Mergaitės apsidėdė ir sukūrė šeimas. Keli išgijo kitas specialybes.

90% visų baigusiųjų dalyvauja lietuviškame gyvenime. Trys buvę mokiniai dėsto mūsų gimnazijoje. Dr. diplomuotas chemikas Vilius Lėnerstas dėsto chemiją ir atvyksta tik vieną dieną į savaitę į gimnaziją, Gerhardas Bauras, baigęs magistro laipsnį sociologiją, dėsto pas mus geografiją ir kūno kultūrą berniukams, kunigas Vingaudas Damijonaitis dėsto anglų kalbą trečiojo klasėje, lotynų kalbą penktaj ir šeštojo klasėje. Sunku man visus čia išvardinti, bet galiausiai pasakyti, kad 80% visų Vokietijos atstovų Pasaulio Jaunimo Kongrese yra buvę mūsų gimnazijoje, ją baigę ar studijuoją Vokietijos universitetuose. Tai labai gražus ženklas lietuviybės išlaikyme.

Jauniausias PLB Vokietijos Krašto Tarybos narys yra ekonomijos studentas Arvydas Lingė iš Hamburgo. Jis baigė mūsų gimnaziją 1959 metais.

— Kodėl Vasario 16 Gimnazija baigia palyginti mažas skaičius mokinių? Kokios priežastys?

Žemesnėse klasėse turime pakankamai mokinių. Nuo ketvirtos ir šeštos klasės mokiniai išeina ir lanko specialias mokyklas ir pasieško pelningo amato. Dalis visiškai nenori baigti mūsų gimnaziją, kita dalis nesugeba eiti kurso ir kapituliuoja. Kursas labai sunkus ir einamas pagal Baden-Wuerttembergo Švietimo Ministerijos programą. Prie prisideda dar lietuvių kalba, Lietuvos istorija, Lietuvos geografija, lietuviškos dainos, tautiniai šokiai, rankdarbiai ir t.t.

Tie dalykai mūsų mokinius apsunkina.

— Dažnai girdima tvirtinimas, kad Vasario 16 Gimnazijos mokytojai yra necenzuoti. Kokį cenzą turi dabartiniai gimnazijos mokytojai? Kaip vokiečių įstigos žiūri į mūsų mokytojų cenzą?

Mūsų mokytojų cenzus kontroliuoja Švietimo Ministerijos skyrius Karlsruhe. Be jų žinios nepriimami mokytojai į mūsų gimnaziją.

Vokiečių įstigos palankiai žiūri į mūsų mokytojus ir jų išėitą cenzą. Jie į mūsų vidaus gyvenimą nesikiša ir tik egzaminuoja mūsų abiturientus ir išduoda jiems brandos atestatus.

— Kaip Vokietijos Krašto valdyba sutiko patikrinimo komisiją? Koks likimas patikrinimo akto?

Vokietijos Krašto Valdyba pati paprašė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos, kad paskirtų Revizijos Komisiją, kuri patikrintų Vokietijos Krašto Valdybos apyskaitas, į kurias įjungta Vasario 16 Gimnazijos apyskaita. Kadangi Vokietijos Krašto Valdyba pati kvietė Revizijos Komisiją, palankiai ją ir sutiko.

Visų trijų pasirašytos Revizijos akto fotokopijos gauta tik už septynių mėnesių po patikrinimo iš Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos. Šią fotokopiją Vokietijos Krašto Valdyba turėjo grąžinti, nes ne visa buvo išskaitoma -- trūko keletos sakinių. Centro Valdyba yra paprašyta duoti aiškiai išskaitomą dokumentų fotokopiją -- be jokių trūkumų. Jeigu Vokietijos Krašto Valdyba gaus pilnai išskaitomą Revizijos Komisijos akto fotokopiją, tai stengsis ją nutarimus vykdyti.

— Ar lietuvių Vasario 16 Gimnazija reikalinga Vokietijos lietuviams?

Kur yra lietuvių, ten reikalingas lietuvių išlaikymo ir ugdymo židinys. Gimnazija yra viena iš geriausių priemonių ugdyti jaunimą lietuviškojo dvasioje. Kaip žinoma, Vakarų Vokietijoje po antrojo Pasaulinio Karo buvo visa eilė gimnazijų, bet didžiausia dalis lietuvių išemigravo į kitas (Nukelta į 5 pusl.)

Prel. J. Balkūnas, Juozas Miklovas, Dalė Bulgarskaitė ir A. Šimukonis, kuris padarė šią nuotrauką, įteikia lietuvių peticijas Richard Monsen (Deputy Director of Public Affairs) Amerikos Ambasadoje prie Jungtinių Tautų.

AKIMIRKOS

LIŪTAS IR BLUSOS

Kai pirmą kartą rašiau savo įspūdžius apie Jurgį Gliaudą ir jo "Agoniją", tarp kitko, prisipažinau, kad ilgai vengiau ką nors plačiau rašyti apie kitus jo veikalus. Mat, iš ankstyvesnio kitų kolegų patyrimo buvau girdėjęs, kad jeigu apie Gliaudos veikalus kritiškai nuomonės ir paties Gliaudos įsitikinimai pradeda griebžiau skirti, tai santykiavimas greit virsta gana nedraugiškas, net šurkštus.

Gal čia būta tik gando, nors toks dalykas natūralus, neretas ir man pačiam nesvetimas. Bet legenda greit pasitvirtino kai pasisakiau, kad niekaip negalėčiau "Agonijos" laikyti romanu, kad ji iš viso nepakyla ligi grožinės literatūros kūrinio ir kad jos turinys, o ypač formoje esama šiek tiek apgailėtinių ydų. Ne, ir dabar neturiu pagrindo skustis asmeniškai. Savo pašnekesyje su Draugo redaktoriui rašytojas pavardžiškai neminėjo nė vieno kritiko. Tačiau bendrame jo atsišaukyme nestigo stipraus išdidumo, gilios erudicijos pozų ir šurkštų atsiliepimų tiems, kurie nesutiko jo veikalui pripažinti romano etiketės ar suabejojo dėl kai kurių kitų dorybių.

Girdi, jis taip rašęs ir "su-konkrečines idėjas", kaip dailininkas drobėje. Jis nenorėjęs savo idėjos (ar romano?) "perkelti į polemikos sferą", lygtarši polemistai ar ginčinininkai jos nebegalėtų ir liesti. Pagaliau, kaip anąkart minėjome, tie, kurie nesutiko jo "nonfiction novel" kelti į romano rangą, esą, nesiorientavę. Vadinas, neturėję kvalifikacijų suprasti didžiosios naujovės, pasimetę įvykių ir autoriaus gilesnių idėjų labirinte. Jo žodžiais tarant, nesuradę "Ariadnos siūlo"...

Užtat bestsellerio gerbėjai autorių užkalbinę gausybė laiškų, ir jų nusakymas buvęs beveik visų toksai: - "Prarijome knygą per naktį!"...

Idomus "nusakymas", prisimenant liaudies posakį: sakė, sakė ir nusakė. Kiekviena šaunesnė šeimnininkė žino, kad iš rijikio (prancūziškai - "glouton") negalima laukti, jog jis spėtų pajusti ir įvertinti maisto skonį. Patartina autoriui nepasitikėti tokiais gomuriais, o nors kreivą akį suktelėti į tuos, kurie valgo ilgai, geriau sukrumto, palaiko burnoje, suseilina, ir jei kartais kiek pasirauko, tai vis dėlto nuryja, neišspiauna ir per daug nesispiaudo. Mažesnę bus klaida tikintis, kad tokie teisingiau "nusakys" maisto skonį ir jo vertę.

O tuomet gal rasis kiek tikresnis mastas eiti prie šefo Gliaudos virtuvės idėjų ir jo kepsnio formų. Čia daug galvoti nereikia, jei patikėtume Gliaudos nusakymu, kad "Agonijos" pagrindinė idėja ir net herojus buvo - valstybinė laisvė. Tik baisiai keista, kaip tokį "herojų" čia surastume "nonfiction" romane. Fikcijoje jį gal atrastume, bet anom mūsų valstybės žlugimo dienom valstybinės laisvės herojus buvo ar nutilęs, ar užnuodytas, ar širdies smūgio nudobtas. Iš viso, išliekančios vertės romanų rašytojai herojais neima abstrakčių idėjų, o gyvus žmones. Šiom ar kitokiom idėjom gyvenančius. Todėl ir negalima suprasti, ką autorius norėjo pasakyti, kaip dėl tos kilnios idėjos "atskambėjimo" jam buvę džiugu "kooperuoti su savo skaitytoju".

Išskeldamas, kaip skydą, valstybinės laisvės idėją savo reportažo prasmei pagilinti, Gliauda pareiškia, esą, "su idėja galima nesutikti, ir galima jai priartėti, bet su idėja ginčytis tenka ne smulkmeniškai, bet iš esmės".

Bet ir bet, - bet taip ir negalima atsiminti, kad kas su autoriumi būtų ginčijęsis, jog ta jo valstybinės laisvės idėja klaidinga ar bloga. Be abejonės, brangi ir teisinga idėja yra naudingas ramstis meno kūriniai, bet tai nėra meno kūrybos esmė ir kūrinio ištesinimas. Didelio talento kūrėjai ne kartą

pukliai įveikia rasti brandžią kūrybinę išraišką ir kiek šlubuojančiai, net "nemoraliai" idėjai.

Pačiam Gliaudai kukliai priminus jo "Agonijos" gausius rikius, reikia pabrėžti, kad klausimas čia ne dėl gerų miltų, sviesto ir kiaušinių, - bet ar Napoleono tortas buvo iškeptas skaniai, ar jis iš viso išėjo panašus į tortą?

Tad reikalias čia turėtų eiti ne dėl idėjos pasirinkimo, o labiau dėl to, į ką "Agonijos" autorius savo pašnekesyje veda vienu ypač satyriškai išdidžiu pareiškimu. Girdi, jo žodžiais tarant, - "idėja, sekant kalambūra, yra liūtas; ir negalima liūtą vertinti tik rūpestingai skaičiuojant, kiek yra blusų liūto uodegoje"...

Oho!

Savo pirmosiose pastabose apie "Agoniją" buvau paminėjęs truputį faktinių klaidų, abejotinus interpretacijos atvejus ir ypač žodžių rašybos bei stiliistinių ydų. Man atrodė jų tikrai per daug veikale, kuris pavadin-tas romanu. Tad blusų skaičiuotojo titulas man visai teisingai priderėtų. Nėra jis labai malonus ir lengvas, bet ką daryti atėjus laikam, kai ir toks užsiėmimas pasidaro būtina reikalingas. Be to, kaip žinoma, Amerikoje kiekvienas darbas laiko komas garbingu. O man gi taip pat rūpi liūto sveikata, geras to žvėries ūpas ir jo uodegos švarumas.

Bet dabar matau, kad aną pirmą kartą gliaudiškame liūte skaičiavau blusas per daug nerūpestingai, per daug paviršutiniškai. Paskaičiavau, bet neiššukavau ir tuo liūta tik suerzinau. Iš tikrųjų, tarant laureato žodžiais, kalba čia turėtų būti "ne smulkmeniškai, bet iš esmės".

O iš esmės yra taip. Kai siekiam ir norėsim, kad lietuvių grožinės literatūros forma, stilius, kalba, net rašyba ir paprasčiausių minčių išsakymas būtų gražus, taisyklingi, meniškai, aiškūs, sklandūs ir tikslūs autoriaus norima išreikšti prasme, vienu žodžiu, stilingi, - tai ypač "tremties sąlygom" visada stovėsime prieš labai sunkią, rimtą ir svarbią užduotį. Poezijos novatoriui ir eksperimentatoriui čia yra kiek daugiau erdvės ir laisvės, bet Gliaudos tipo grožinės prozos rašytojams realistams stiliistiniai nuostatai bei reikalavimai būtų žymiai griežtesni ir gana aiškūs.

Anuomet iš storos 406 puslapių knygos šiaip jau prabėgom pacitavau tik keletą ydingesnių vietų ir čiuptelėjau už kojytės tik vienai kitai bluselei. Gliauda pareiškė, kad liūto šitaip vertinti negalima. Galima! - jeigu rašytojo kalbą ir stilių laikysime svarbiais grožinės literatūros elementais. Todėl dabar, mėginamas kiek atskiesti per tirštą autoriaus išdidumą, vėl atsiverčiau "Agoniją" ir kad per daug skaitytojo nevarginčiau eilučių įnromis, ryžausi apsiriboti dėl pavyzdžio tik vienu atsitiktinai pasirinktu ir trumpu knygos skyreliu (56) iš ten, kur reikia, iš vadinamo romano uodegos. Atsiprašau, iš pabaigos, kur rašoma apie Justą Paleckį, prieš pat sovietam jį paskiriant "Lietuvos ministrų pirmininku" ir netrukus "prezidentu".

Apie Paleckį ir jo žmoną čia rašoma gana mįslingai, aukštom sąvokom, raišytis sakiniams ir tarptautiniais žodžiais. Iš tikrųjų, tiek misterijų čia nebuvo, ir toks stilius vargiai tinka paklusiui visų besikeičiančių sovietinių diktatorių batlaižiui, žmogui itin silpnos valios, tuščiaiverdžiui ir naiviam. Tokiam "prezidentui", kurį net po 25 "prezidentavimo" metų kiek apskresnė jaunuoė Jūratė Reizgytė Australijoje bematant įvylio jo į šypsno vertas politines ža bangas.

Štai to trumpo "Agonijos" skyrelio keliolika sakinių, kuriuos pacituosime, kaip Gliaudos stiliistikos pavyzdžius, pri-

BRONYS RAILA

dėdami vieną kitą ir ne kalbinės srities komentarą.

Kaune ilgiau gyvenusieji paliudys, kad ryškesnės prabangos ir patogumų namai tuomet buvo, pvz., Putvinosko, Maioronio, Vaižganto bei kitose gatvėse. Tačiau vargiai kas bus girdėjęs, kad daug išskirtino "komforto" būta Žaliakalnio Žemųjų gatvėje. O Gliauda rašo: "Paleckio neįveikė komfortiška Žemųjų gatvės aplinka. Priešingai, ta buržuazėjanti gatvė veikė jį kontrastiškai. Išivėlęs pastaruoju metu į smarkų kairėjimą, jau nebesidomįs "Naujojo žodžio" ir jo variantų kartojimais, kad tik pragyventų, kad tik išsivers-tų" (!)...

Man rodos, tai yra blogas stilius romane ir joks stilius iš viso, o vien makaronizmai be aiškios prasmės, pradedant "kontrastiškais veikimais" ir baigiant "išivėlimu į smarkų kairėjimą". Be to, Paleckis, kaip latvių "Jaunakės Zinas" dienraščio Kauno korespondentas, kasdien gaudavo 600 litų algos, ir baisiai nebadavo.

Tuoju pat vėl sakiniau apie Justą: "1939 m. spalio 10 d. jis planavo Kaune surengti padėkos demonstraciją, eitynes prie Sovietinės ambasados ... lankėsi ambasados išgertuvėse"... Lietuviai

irgi planuodavo, jeigu ką ruošdavo ilgai ir iš lėto sudarydami ar braižydami planus. Bet ką nors veikti greit, tą pačią dieną "planuoja" nebent Amerikoje, ir tik tie, kurie tą žodį "išsiverčia" iš anglų kalbos, arba kai jis atrodo jiems įdomesnis už lietuvišką "ketinti". Be to, jokios Sovietinės ambasados Kaune niekada nebuvo. Buvo tik SSSR Pasiuntinybė.

Gliauda tvirtina, kad Raudonajai armijai užėmus Kauną, "... Venclova patogiiai išsėjos Palangoje. Neįmanoma buvo sugauti net ir apgraibinę situacijos apžvalga"...

Gaila, bet kaip tikrai žinoma ir an paties rašiniuose paliudyta, A. Venclova tom dienom buvo išvažiavęs į Estiją. Susigaudyti dalykų padėtyje ar susivokti situacijoje gal kas nors dar ir būtų galėjęs, bet "sugauti apgraibinę apžvalgą" (!) nemokėjo ir dar nemoka joks lietuvis.

Paleckis, kaip "Jaunakės Zinas" korespondentas, tą vakarą nebepranešė Kauno naujienų į Rygą, kadangi "... ir ten vyksta Kauno nukopijuoti įvykiai". Jeigu čia ir ten vyko tas pats, tai kodėl įvykiai buvo Kauno nukopijuoti, o ne Rygos nukopijuoti? Pagaliau, poksakis "vyksta įvykiai", kaip žinoma, priklauso prie pačios vargingiausios retorikos pavyzdžių.

(Pabaiga kitame numeryje)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
LIETUVISKOJE JANSONŲ VASARVIETĖS
CAPE COD VILJOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros plažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

VILA ATIDARYTA VASARŲJIMUI IR PRIIMA SVEČIUS.

Kreiptis: MARIJA JANSONAS — Vila AUDRONĖ,
87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass. 02655
arba telef. (Area 617) 428-8425.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynus paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

PLANINGAS TAUPYMAS

moka gerus dividendus

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4½%

Dabartinis dividendas
išmokamas du kart
per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Prisidėjus, įsitraukiant ir paskaitomis
nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.

Konvertuojant nuo 9 val. ryto iki 8 v. vak.
išskaitomis nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų.

Prisidėjus, skaitant visą dieną.

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CHERMOK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone Virginia 7-7747 John J. Karamanakis, Pres.

AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA Mūsų ĮSTAIGOS

VYT. ALANTAS

ŠVENTARAGIS

Ištrauka iš XIII amž. kronikos

-- Ar tu galėtum savo didžiuoju kūju iškalti iš sidabro auskarą ir apibarstyti jį snaigėmis? -- staiga paklausė kalvį Šventaragis, pakeldamas akis nuo žemės.

Stulga apstulbo iš nustebimo: tokio klausimo jis nelaukė. Be jokio reikalo jis trenkė kūju į priekalą, paskum spiovė į patį kalvės kampą, galop, tartum suradęs geležėlę, kurios seniai ieškojo, plačiai šyptelėjo ir atsakė:

-- O sakyk, mažasis išminčia, ar tavo Terliūzas nukaltų savo dirbtuvėlėje dviašmenį kardą, žagrę, peilį?

-- Ne, nenukaltų, -- atsakė Šventaragis nesyruodamas.

-- Tai kodėl tu nori, kad aš nukalčiau auskarėlį?

-- Aš nenoriu, kad tu nukaltum, aš tik klausiu, ar tu galėtum nukalti.

Stulga permetė akimis Šventaragį nuo galvos iki kojų ir, ilgiau patylėjęs, atsakė:

-- Aš žiūriu į tavę, viešpatie, ir galvoju, kad vargu iš tavęs išeis karvedys; greičiausia, tu savo mikliu liežuviu sėsi išmintį, apsilvilkęs žygonio marškonu... Ak, ką aš čia plepu: aš ne žynys, ateities atspėti nemoku, -- susigriebęs jis pridūrė.

Šventaragiui kalvis ir sidabrininkas vienu atžvilgiu buvo panašus. Jis su nerimu ir pagarbū susižavėjimu žiūrėdavo į Stulgą, kai šis, ištraukęs iš žaidro kardą, panardindavo jį į didelį, pilną drumzlinio vandens lovį užgrūdinti. Tada meistras liepdavo visiems nutraukti darbą ir stovėti ramiai. Kardas šnypšdavo, vanduo gurguliudavo, ir tiršti garai tumulais virsdavo iš lovio. Stulga nebesijuokdavo, ir Šventaragiui rodėsi, kad viską pamiršęs, jis atlikinėdavo kažkokią labai svarbią apeigą. Vaikui nebebūdavo jokios abejonės, kad Stulga, kaip ir sidabrininkas Velža, turi savo paslaptį ir kad iš vandens šnypštimo jis, greičiausia spėja, koks bus ginklas. Ištraukęs kardą iš vandens, kalvis apžiūrinėdavo jį iš arti ir iš tolo, vartaliudavo rankoje ir šmaikštuodamas ore, sakydavo Šventaragiui:

-- Gali nukalti kad ir didžiausią kardą, o jei negebėsi jo užgrūdinti, tai ir katinui ūso nenuskelsi.

Iš kalvės Šventaragis grįždavo į pilį nė kiek ne švaresnis už patį Stulgą. Broliai iš jo juokdavosi, be motina nesakydavo nieko. Ji liepdavo tarnams prišildyti kubilą vandens ir pati jį išmaudydavo.

Aplink didįjį pylimą buvo apvestas žemesnių pylimu erdvokas atvadas, kurį pilėnai vadino Papiliu. Čia daugiausia buvo apgyvendinti vergai ir karo belaisviai, tik viename pakraštyje stovėjo keletas susispyrusių laisviems pilėnams priklausančių trobesių. Kitame Papilio kampe vėpsojo plačiai atverti vartai į galvijų diendaržį. Čia pat, ant aukštų stiebų, stypsojo iškeltos pastoginės pašarui sukrauti, nors dalis pašaro buvo kraunama kieme už didžiojo pylimo tam atvejui jei papildys būtų užpultas ir sudegintas. Fatalpose, pastatytose prie pat pakeliamojo tilto, gyveno igulos vyrai, kurie negalėjo tilpti už didžiojo pylimo. Buvo Papilyje išikūrusios ir šikšnių dirbtuvės, iš kurių ypačiai vasaros metu sklisdavo nosį riečias dvokas, galop buvo čia prisiglaudusios ir kunigo medžioklinių šunų šuninės.

Retuomiais Šventaragis, smalsumo vedamas, atsibastydavo ir į Papilį. Ypačiai jis mėgdavo, pasikoręs ant tvoros, stebėti į užtvargų suleistus karo žygiuose laimėtus ir vietinius žirgus, bet jo akį patraukdavo ir visas Papilio gyvenimas, visai nepanašus į tą, kurį jis matė už didžiojo pylimo. Vergai ir karo belaisviai čia gyveno ankštose, žemėn susmegusiose ir visai išiblaškiusiose lūšnose. Ir tie žmonės kalbėjo svetima, Šventaragiui nesuprantama kalba. Fusnuogiai pilvūzai bambliai žaidė dulkinuose, priterštuose kiemuose, o jų motinos atrodė tikros skursnos. Filies vaikas, išsižiūrėdamas į tų skarmalių nykius veidus ir kaltūnuotas galvas, nežinojo, ar jų gailėtis, ar tik stebėtis... Jis mėgino juos kalbinti, ketindamas pamokyti juos kariškų žaidimų, bet jie sprukdavo šalin ir slėpdavosi už savo motinų sijos. O jei jis pakalbėdavo moteris, tai jos arba tylėdamos nusigreždavo, arba, žvilgčiodamos iš padilbų, murmelėdavo vieną kitą žodį, tarsi iš didelės prievartos. Šventaragis jausdavo, kad visi tie žmonės nekantraudami laukia jį iš Papilio išsinešdinant. Jis grįždavo į pilį susimastęs ir nepatenkintas. Jaunasis kunigas negalėjo suprasti, kodėl tie žmonės jo nemėgsta: juk jis visur laukiamas, juk visi pilėnai jo bičiuliai.

Kartą, grįžęs iš Papilio, jis nuėjo tiesiai į stalių dirbtuvę ir liepė padirbdinti jam keliolika medinių kardelių. Kitą dieną Šventaragis su savo draugu Manku, abu glėbiais kardelių nešini, nuėjo į Papilį. Šįkart vaikai nuo jų nebebėgo, nes turėti tokių dailių kardelių pagunda buvo per didelė.

Iš pradžios jie dar spokojo į juos, apstoje ratu iš tolo, bet kai vienas drąsesnis karapūzas, ištiesęs ranką, nusitvėrė Šventaragio atkištą kardelį, ledai ištirpo, ir vaikai šūkaudami apspito karčių dalintojus.

Nuo to viskas ir prasidėjo. Šventaragis padalino naujuosius savo draugus į du būrius: Mankaus vadovaujamas būrys pylimą turėjo pulti, o jis pats vadovavo pylimo gynėjams. Narsių kariuoninkų alasas skardėjo po visą Papilį ir už jo sienų. Motinos, rymodamos tarpduriuose, sekė savo atžalų narsybę ir stebėjosi, kad jų vaikai niekad nebuvo tokie gyvi ir vikrūs, kaip to geltonplaukio kunigiuko vadovybėje.

Pačiame kautyinių įkarštyje atsitiko taip, kad vienas narsybe apsvaigęs pylimo gynėjas perplaučia užsimojo savo kardu, nustojo pusiausvyros ir atatupstas stačia galva nušliaužė į gilų aplink pylimą išvestą griovį. Motinos, iš tolo stebėjusios vaikų žaidimą, atkėlė ir pasileido pylimo link gelbėti skenduolio. Sujudo ir prie vartų stovį sargybiniai, bet Šventaragis pirmasis atsidūrė nelaimės vietoje ir, nieko nelaukdamas, šoko į griovį. Pameręs į maurus, jis už plaukų vaiką išgriebė ir plūduriavo su juo paviršiu, kol atskubėję sargybiniai ištraukė juos ant krašto.

Skenduolis, aplipęs žliūgėmis ir dumbly gulėjo ant žemės pusiau apalpęs. Iš galvos jam tekėjo kraujas. Sukniubusi motina drebančia ranka valė jam veidą.

Tuo tarpu žinia apie nelaimę žaibo greitumu persimetė ir į pilį, ir papilėnai gerokai nustebo, pamatę pačią kunigienę Eglę atskubančią per nuleistą tiltą su savo tarnaitė Sedula, nešančią kraitelę su vaistažolėmis. Vergų žmonos, susigrobsčiusios savo vaikus, pasitraukė į šalį.

-- Kas čia atsitiko? -- paklausė kunigienė.

-- Vienas bamblys nusirito į griovį. Kunigas Šventaragis jį ištraukė, atsakė vienas sargybinių, parodydamas nuošaliai stovintį ir taip pat maurus aplipusį, kaip ir skenduolis Šventaragi.

Eglė priekaištingai žvilgtelėjo į savo sūnų, bet kalbėtis su juo laiko neturėjo. Ji švelniai stumtelėjo į šalį vaiko motiną ir atsidėjusi ėmė čiupinėti nukentėjusiojo kojas, rankas, pečius ir krūtinę, norėdama patirti, ar nėra lūžęs koks kaulas ar išniręs sąnarys.

-- Ne, jo kūnas nesužalotas, žaizda galvoje negili, -- pasakė ji motinai. -- Bėk ko greičiau: šiai namo ir pašildyk vandens: vaiką reikia nuplauti. Paskum aš perrišiu jam galvą. Nesirūpink, ryt jis vėl galės kariauti, -- pridūrė ji nusisypsodama.

Nudžiugusi motina pasileido tekina namų link. Eglė liepė sargybiniams nešti vaiką paskui ją.

Kunigienė, užauginusi būrį savo vaikų, buvo patyrusi gydymo išmonės. Rimtesniais atvejais ji šaukdavosi žynio Kulvos pagalbos iš Alkaragio, bet šiaipjau išsiversdavo savo pačios patyrimu.

Kai vaikas buvo nuplautas ir paguldytas, Eglė uždėjo jam ant žaizdos kraujazolių, kurios stabdo kraujavimą, ir aprišo jam galvą drobine skiaute. Paskum ji įbėrė iš savo kraitelės į verdantį vandenį liepos žiedų ir įmetė keletą garduklių. Malonus ir gaivus kvapas pasklido po visą trobą. Ji liepė motinai girdyti ligonį tuo viralu ir neleisti jam keltis iš guolio: ryt jį vėl ateisianti ligonio aplankyti. Dar kartą ją nuraminusi, kad nieko pavojinga, Eglė išėjo. Motina nežinojo kaip dėkoti, o kitos prie durų susispietusių moterų žemai lenkėsi išeinančiai kunigienei.

Šventaragis mėgdavo užbėgti ir pas šikšnius, stalius ir puodžius, neiškęsdavo jis nežvilgtelėjęs ir į arklides bei šunides, bet jo ir Mirgos smalsumą ypačiai dilgindavo girninė, kur per kiau-ras dienas užėgė garnos. Prie vieno iš jų buvo pri-rakintas jaunas, stiprus, gaurais apžėlusia krū-tinė ir juoda barzda vyras. Jo galva, barzda ir krtūinė baltavo nuo prigarmėjusių dulkių. Vyras buvo toks stiprus, kad pajėgė sukti gernas vienas, tuo tarpu kai prie kitų girnų prakaitavo po du ir net po tris vyrus. Belaisvio rankų ir krūtinės raumenys atrodė kaip susiviję mazgai. Šventa-ragis stebėjosi sau vienas, kaip toks tvirtas vyras galėjo patekti nelaisvėn. Niekas nežinojo jo tikrojo vardo. Pilėnai jį vadino Sėliu, tur būt, dėl to, kad kunigas Kunotas parsivedė jį iš Sėlių žemės po vieno žygio.

Kunigas Sugintas buvo griežtai uždraudęs vaikams kelti sugų girninę, bet gal kaip tik dėl to uždraudimo jiems dar labiau knietėjo pamatyti tą keistą vyrą. Nuostabiausia vaikams atrodė tai, kad Sėlis nuolatos kažką murmėjo po nosimi jiems nesuprantama kalba ir dėliojo ranka ant krūtinės kažkokius kryžmus ženklus, vis žvilgčio-damas į lubas. Šventaragis paaiškino savo sese-riai, kad ir Sėlis, greičiausia, turįs savo paslap-tį, kaip Velža ir Stulga, ir kad jis savo murmėji-mu norįs kažką užkerėti... (Bus daugiau)

New Yorkas

Skautams Remti Komitetas praneša vietos tėvams, kad paskutiniųjų savaitgalių Atlanto Rajono Skautų Stovyklavietėje buvo atlikti pirmieji reikalingi šių metų stovyklavimui paruošiamieji darbai. Prašoma tėvus registruoti savo vaikus stovyklavimui pas skautų vieneto vadovus.

Paskutiniu metu laikui stovyklavietės išsigijimui ir įrengimui gautos aukos: Po \$100 -- Pranas Šlepetis, (tuo savo auką padidino iki \$110) ir Sofija J. Kunigs DDS. Po \$25 -- Valerija ir Pranas Janavičiai ir Elizabeth Lietuvių Tautinės S-gos Skyrius. Po \$20 -- Albina ir Petras Normantai (auką padidino iki \$70.00). Po \$10 -- Bronė ir Petras Lukoševičiai (auką padidino iki \$20) ir Liudas Stukas. Po \$5 -- Stasys Lukoševičius (auką padidino iki \$10) ir Juozas Sabaliauskas iš Patersono. Nuoširdus ačiū visiems aukotojams. Stovyklavietės Pirkimo Komitetui iki šiol perduota viso: \$1606.00.

VASARIO 16 GIM

AKTUALIJOS

(Atkelta iš 3-čio pusl.) valstybes ir Vokietijos Krašto Valdyba nusistatė bent vieną gimnaziją išlaikyti. Vasario 16 Gimnazija yra didelis lietuvių ramstis visiems lietuviams Vakarų Vokietijoje, kaip dabartinė veikla taip ir ateities susipratusių lietuvių veiklą paruošimu.

Visi tikime tėvynės Lietuvos laisve, tad tas tikėjimas ir tėvynės meilė uždėda mums visiems pareigą Vakarų Vokietijoje savo vaikus išmokyti tėvų kalbos ir įdiegti jiems tėvynės meilę. Tą sekmingai gali įgyvendinti tik lietuviška mokykla. Lietuvių Vasario 16 Gimnazija pilnai savo užduotį atlieka ir pasiliks lietuvių tautos kultūros židiniu Vakarų Vokietijoje tol, kol visi laisvojo pasaulio lietuviai, nežiūrint jų išsitikinimų bei politinių pažiūrų, ją remia.

D. Britanijos Lietuvaitės Daunoraitė ir Liutkutė liepos 8 d., demonstracijoje New Yorke, Vyt. Maželio nuotrauka

SKAUTŲ-SKAUČIŲ STOVYKLA

Lietuviai skautai ir skautės Atlanto Rajone šiemet stovyklauja pirmą kartą savo naujoje ir nuosavoje stovyklavietėje. Šiuo metu ten vyksta paskutiniai priešstovykliniai pasiruošimai; valoma būsimo ežero vieta, pakrantės, keliai ir aikštės. Jau pastatyti higienos pastatai ir išvalytos stovyklavietės vietos. Gaila kad šiais metais stovyklautojai negalės pilnai pasinaudoti ežeru, tačiau jo pakaitoje veiks elektrinė jėga varomi dušai ir prausklos. Maisto gaminimu rūpintis ūkvedys Kazimieras Dūda. Jam padės darbštūs skautų tėveliai iš Elizabetho ir kitų vietovių. Valgyklos pastatas bus laikina, didelė palapinė.

Stovyklavietė randasi Connecticut valstijoje, prie Norwich miestelio. Stovyklavimo laikotarpis; liepos mėn. 30 d. iki rugpiučio mėn. 14 d. Stovyklavimas vyks Jau-nimo Metų dvasioje ir tema. Ta proga, rugp. mėn. 7 d. sekmadienį bus iškilmės su Šv. Mišiomis, kurias laikys vyskupas P. Brazys. Ši diena bus pašvesta Jau-nimo Metams atžymėti.

Lietuvių visuomenė kviečiama atsilankyti, dalyvauti, pasigrožėti ir pastovyklauti kartu su mūsų skautais. Vietos užtektinai visiems. Lietuviškasis jaunimas, kurie ir nėra skautai, nuoširdžiai kviečiami dalyvauti bendrai praleidžiant laiką Jaunimo Metų dvasioje.

Iki pasimatymo stovykloje.

Juozas A. Starėnas
L.S.B. Atlanto Rajono Vadijos Narys

* DARIAUS IR GIRĖNO 33 metų istorinio skridimo sukakties proga prie jų paminklo Brooklyne liepos 16 d. buvo surengtas minėjimas, kur kalbas pasakė VLIK narys J. Audėnas bei lietuvių organizacijų atstovai.

Minėjamą atidarė kito pirm. Jonas Šaltis. Meninės programos dalyje išpildė sol. L. Jodytė.

Santaros šviesos literatūros vakare New Yorke poetas Jonas Mekas "deklamuoja" savo eiles magnetofono pagalba, Vyt. Maželio nuotrauka

* LIETUVIŠKAS KRYŽIUS, reprezentavęs Lietuvą New Yorke pas. mugėje, susilauks sautinkamos vietos Flushing Meadow Corona Parke, praneša Long Island Star-Journal liepos 23 d. Ilgesniame straipsnyje laikraštis gražiai iškėlė ne tik kryžiaus simboliką, atstovaujančią persekiojamos lietuvių tautos kančią, bet ir viltis susilaukti laisvės ir nepriklausomybės.

Straipsnis paremtas Liet. Kryžiui globoti komiteto atstovo Petro C. Wytenus informacija, kurioje trumpu, sklandžiu ir suprantamu būdu vėl iškeliama Lietuvos byla, kurios užtikrintas laimėjimas glūdi lietuvių tautos nepalaužiamoje dvasioje.

M & F HELP WANTED

WANTED GOOD TEACHERS Small southern Michigan town. Modern Buildings, good working conditions. Starting salary B.A. \$5300; M.A. \$5620. 6 years credit for previous teaching experience or military service. Husband and wife teams welcome.

The following positions are open.
★ One High School Math.
★ One Physics and Math.
★ One First Grade.
★ One Third Grade.
★ One Elementary and Junior High Art.
★ One Elementary Principal.
★ Three Remedial Reading.
★ One Fifth Grade.

If interested write immediately: Wm. J. French, Principal, Bronson Community School, Bronson, Michigan. Phone 517-369-2815 or 369-4042. (83-84)

M A L E

MEDICAL TECHNOLOGIST A.S.C.P. Registered

320 bed hospital in a university city. New laboratory facilities. Tuition reimbursement plan. Excellent benefits. Highly competitive starting salary. Visit us at our expense. Write or phone collect: Personnel Department

ST. LAWRENCE HOSPITAL
Lansing, Michigan (81-84)

F E M A L E

REGISTERED NURSES

Required September 1, 1966 for 50 bed Auxiliary Hospital adjacent to 70 bed Active Hospital in the beautifully located and readily accessible Northern Alberta Town of Peace River. AHA recommended salaries plus northern allowance. Room and board available at nominal cost. Write or phone collect to Director of Nursing or Mrs. A. Skelton at 624-2551 from 7:30 a.m. to 4:00 p.m. Monday through Friday and 403-624-3808 evenings and weekends.

PEACE RIVER, ALBERTA, CANADA (83-85)

F E M A L E

REGISTERED NURSES

TO WORK IN 320 BED HOSPITAL Head nurses, staff nurses, L.P.N's, I.C.U. Surgery, O.B. & general duty. All shifts.

University City Tuition Reimbursement Plan. Visit us at our expense. Phone Collect Personnel Director ST. LAWRENCE HOSPITAL LANSING, MICH. (81-84)

M A L E

JOURNEYMEN DIE MAKERS DIE REPAIRMEN on PROGRESSIVE DIES.

Growing company. Good wages & benefits.

Ask for Mr. KOLODICA
WARREN FASTENER
80 NORTH ROSE
MT. CLEMENS, MICH.
293-8520 (83-85)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
or 1ST CLASS SKILLED
GRINDER HANDS.
I.D. OD. SURFACE.
MILL HANDS.

Top rates, steady days, benefits.
SELECTOR SPLINE PRODUCTS CO.
9330 Milner Detroit, Mich.
WA 3-1750 (83-89)

JOURNEYMAN
or 1ST CLASS SKILLED
SET UP MAN
For 5 SPINDLE W & S
Must be experienced. All benefits top rates. Long program. Day shift.
AGGRESSIVE MFG. CO.
3323 Jerome Detroit, Mich.
TW 1-7320 (83-92)

WANTED JOURNEYMEN Mill Hands Surface Grinders External Grinders Jig Grinder Electrician

Experienced journeymen on Gauge work. Steady work. Top wages, fringe benefits. Days.

Freeland Gauge Co.
13300 FOLEY
DETROIT, MICH. (83-90)

Mask Makers (3)

Capable of working with nickel electroforms. Steady work. Must be willing to work overtime.

International Masking & Engineering Corporation
6536 JACKSON RD.
ANN ARBOR, MICH.
313-761-1030 (83-88)

DIE CASTERS AND BUFFERS

Experienced in zinc die cast auto hardware work. Pension, paid insurance, other fringes.

C. M. Hall Lamp Co.

1035 E. Hancock
Detroit, Mich. (81-83)

LAYEROUTS FITTERS

Structural steel fabrication for building construction. Steady employment. Liberal paid fringe benefits.

Chapper Iron Works
12801 Auburn VE 6-3313
Detroit, Mich. (81-83)

WANTED JOURNEYMEN OR EXPERIENCED TORSION MACHINE SET UP MEN.

Steady work. Excellent pay. All fringe benefits.
Call 312 — PR 6-6611 (81-90)

FITTERS

want top men for large steel fabricating shop with 7 year history of unlimited overtime with no layoffs.

PROFIT SHARING BLUE CROSS-HOSP. 7-PAID HOLIDAYS

20hrs. paid vacation after 6 mos. 40 hrs. paid vacation after 1 year. 80 hrs. paid vacation after 3 year. Vacation seniority starts with date of employment.

J & J BURNING CO.
24622 Mound Rd., Warren, Mich. (81-87)

WANTED 1ST CLASS SKILLED TURRET LATHE OPERATORS GRINDERS O.D. I.D. OPERATORS DAY WORK

Steady work. You receive A-1 working conditions, excellent hourly rate, cost of living, 9 paid holidays, paid vacations, company paid insurance, overtime hours & pension plan.

C. M. SMILLIE CO.
1100 Woodward Heights
Ferndale, Mich.
JO 4-6060 (82-88)

M & F HELP WANTED

LABORATORY TECHNOLOGIST — male or female, 60 bed general hospital, north central Michigan city 8000. Salary open. Good benefits and Retirement plan. Contact Administrator, Community Hospital, Big Rapids, Michigan. (8288)

WANTED JOURNEYMEN or 1st CLASS MACHINISTS

WOULD YOU LIKE NEW HIGH RATES

Paid holidays, paid vacations, fully paid insurance, retirement plan. Fully air conditioned plant. \$20 premium for afternoons. If you are an experienced.

LATHES, TURRET LATHES, SURFACE GRINDERS, I. D. GRINDERS.

APPLY AT

PENNCRAFT TOOL CO. INC.
25910 MICHIGAN AVE., INKSTER, MICH. (80-81)

DETROITAS

SKAUTŲ ir SKAUČIŲ STOVYKLA

Netoli Michigano ežero privačioje New Buffalo, Mich. sodyboje užvirė šiai apylinkei nepaprastas gyvenimas: Detroito lietuviai skautai ir skautės liepos viduryje suvažiavo dviejų savaitinių stovyklai. Stovyklavietė savo puošnumu ir privatumu tikrai puiki: keturių šimtų akrų sodybos didesės aikštės supa aukšti garbanoti medžiai ir jos viduriu teka upelis, kurio vardą šeimininko dideliam malonumui skautai jau pakeitė pavadindami Dubysa. Šeimininkas didžiulį jasi dideliu svečių būriu, nes jis yra čia gimęs susipratęs lietuvis gydytojas Jonas Valantiejus. Jis ne tik puikiai kalba lietuviškai, bet ir nuolat vietinėje spaudoje gina lietuviškus reikalus. Dr. Valantiejus iniciatyva spaudos atstovai padarė platų pasikalbėjimą su stovyklų vadovybėmis ir lietuvių skautus gražiai spaudoje paminėjo. Vietinės organizacijos daktaro dėka gausiai lanko ir vaishna skautus, mat jis čia plačiai vietinių žinomas ir labai gerbiamas žmogus. Dr. Valantiejus humaniškumą akivaizdžiai atestuoja net keletos vaikų adoptavimas ir visokeriopos pagalbos teikimas jos reikalingiems. Detroitiškiai skautai tikrai laimingi turėdami tokį malonų šeimininką, kuris ne tik stovyklavietę veltui davė, bet dar ir nupirko sunkvežimį skautams — skautams į savo nuosavą paplūdimį prie Michigano ežero važinėti, bei padarė daug specialiųjų patvarkymų bei įrengimų sėkmingesniam stovyklavimui.

Stovyklai įpusėjus, dr. Valantiejus iniciatyva buvo suruošta ekskursija. Kariškais laivais stovyklautojai buvo nugabenti į Great Lakes Navy Base, kur kaip tik vyko mokyklos baigimo iškilmės. Detroitiškiai skautams buvo malonu užimti jiems rezervuotą prie tribunos vietas ir būti paminėtiems iškilmų metu. Įdomu, kas būtų atsitikęs su jūrų skautais kelionėje per ežerą? Sausumos skautams teko linksmi pasėsti žuvytes... Dėl to, jų kelionę atgal kariai turėjo pakeisti autobusais. Šie maži "paivairinimai" neprisilgė skautiškos dvasios ir jaunieji liks ilgai dėkingi kariais ir stovyklavietės šeimininkui.

Skaucių Žemaitijos stovyklai vadovauja Juratė Pečiūrienė, talkinama G. Rukštelytės, Gr. Petrauskaitės ir G. Anužytės. Paukštyčių pastovyklei vadovauja Aldona Bačkaitienė. Skautų Didvyrių Žemės stovyklai vadovauja Česlovas Anužis, o jam talkininkauja Algis Ratnikas ir Arūnas Vaitiekaitis. Abi stovyklos daug talkos susilaukė iš kun. Juozo Vaišnio, S.J., kuris šalia dvasinių patarnavimų labai įdomiai pravedė ir skautiškus užsiėmimus: topografiją ir morzę. Stovykloje vyrauja darbo

dvasia bei pakili nuotaka pramogose beždžiant, besimaudant ar besilinksminant prie lauko.

Idomius pašnekesius pravedė Vladė Butkienė iš Clevelando apeliuvišią knygą, ypatingai jos draudimo metu ir S. Gutauskienė apie pirmąją pagalbą. Viso stovyklauja šimtas detroitiečių skautų ir skaucių bei keturios skautės iš Clevelando: R. Butkutė, I. Raulinaitė, L. Snarskytė ir J. Staškūnaitė. Stovyklos vadovės žodžiais clevelandietės labai darniai ir skautiškai įsijungė į bendrą stovyklos gyvenimą, aktyviai prisidedamos prie kas dien naujų šūkių pasirodymo bei kito skautiško darbo, kurio šiuo metu Detroito skautų stovykloje netrūksta.

Žemaitijos ir Didvyrių Žemės stovyklos vyksta darbingos nuotikos ženkle. Malonu pastebėti darnų sesių ir brolių skautų tarpstovyklinį bendradarbiavimą, kuris išveijos sąlygose yra labai sveikintinas. Abiejų Detroito tuntų štabai bei juos aktyviai remią skautų tėvai verti pagarbos už šios stovyklos suorganizavimą ir sėkmingą jos pravedimą. Ypatingas ačiū tenka Jūratei Pečiūrienei už iniciatyvą užmegsti ryšius su dr. Valantiejum. Pastarajam tačiau padėkos žodžiai nublunka, nes jo darbai geriau ir daug vaizdžiau apie jį kalba.

Clevelandietis

LIETUVIŲ NAMŲ REIKALAI

Kai daugelis karštosios vasaros dienomis ežerų vandenyse gaivinosi ir paplūdimyose saulės spinduliais kaitinosi, Detroito Lietuvių namuose virė darbas. Jau išdažyta didžioji salė ir pagražinta scena, išdažyti koridoriai ir išvalyta scenos uždanga, išplautos langų užuolaidos ir baigiamas remontuoti namų stogas.

Taupant pinigus, remontų ir dažymo darbai atlikti talkos būdu. Didžiausi talkininkai pasirodė pensininkai: J. Paulikas, J. Šarka ir J. Racevičius. Darbams vadovavo J. Atkočaitis, o pagražinimo darbus atliko E. Vasiliaskas.

Nuo š. m. rugpiūčio mėn. 1 d. pasitraukė iš namų prižiūrėtojos pareigų S. Žiukienė. Namų valdyba ieško naujo prižiūrėtojo. Norintieji L. namų prižiūrėtojo vietą užimti prašomi skambinti J. Atkočaičiui tel. VI 2-2051.

DEMESIO MUZIKOS MĖGEJAMS

Nuo š. m. birželio 12 d. iki rugpiūčio 7 d. Belajuje (Belle Isle) kiekvieną antradienį, trečiądienį, ketvirtadienį, penktadienį, šeštadienį ir sekmadienį vyksta Detroito orkestro koncertai. Orkestrą sudaro 55 muzikantai. Diriguo-

ja dr. Leonardas B. Smith. Koncertų programa labai rimta ir įdomi. Koncertų pradžia sekmadieniais 7:00 o kitom dienom 8:15 val. vak.

Ši penktadienį, rugpiūčio 5 d. minimas orkestras vienintėlį kartą koncertuos valst. parodų stadione (State Fairgrounds). Koncerto pradžia 8:15 val. vak.. Įėjimas nemokamas.

LINKSMA GEGUŽINĖ

Ši šeštadienį, rugpiūčio 6 d., Beechnut darže įvyksta Dariaus ir Girėno klubo gegužinė. Šokiams gros orkestras. Pradžia 13 val.

K. Jurgutis

PAREMKIME R. VALATKOS KANDIDATŲ

Š. m. liepos 15 d. prof. J. Pikūno bute buvo sušauktas Rapolo Valatkos komiteto posėdis. Jaukuris laikas vyksta rinkiminė kampanija -- praveisti vieną lietuvių į Michigano valstybės legislatūrą.

Į sudarytą komitetą pakviesti, sutiko jame veikti, prof. dr. J. Pikūnas, pirm., dr. P. Padalis, dr. Vyt. Majauskas, inž. Alg. Zaparackas, adv. K. Ambrozė, adv. Jos. Vėloskey, inž. V. Urbonas, Alg. Astašaitis, Doclo v-bos pirm. dr. K. Karvelis, inž. St. Smalinskas (fin. sekr.), Petro nėlė ir Petras Medonias, St. Garliauskas -- izdo globėjai ir Detroito demokratų pirm. Jonas Paškus.

Į šį susirinkimą buvo pakviesti ir dalyvavo spaudos atstovai Alf. Nakas, Vl. Mingėla, Alg. Astašaitis ir jau minėtas St. Garliauskas.

Rapolas Valatka pabrėžė, jog Michigano valstybės piliečiai norėtų daug pagerinimų ir patobulinimų įvesti į Lansingo, Michigano valstijos santvarką. Jeigu jis bus išrinktas, pasižadėjo daug dirbti lietuvių gerovei, nesigailint sveikatos. Ir šiuo metu mūsų Rapolas išsiuntinėjo 5000 laiškų balsuotojams. Dalyvavo burmistro Cavanagh suruoštamė priėmimo. Tuo rei kalu buvo paskelbtas straipsnis "The Detroit News" ir rodyta televizijoje. Pats Rapolas stengiasi susipažinti su balsuotojais asmeniškai: eina iš namo į namą. Kasdien aplanko apie 300 butų. Tačiau reikia pinigų, o jų kaip tik labiausia trūksta: -- sauso niekas neklausio.

20 distrikte yra apie 36,000 balsuotojų, tačiau kaip žinia, iš to skaičiaus tebusuoja apie 6,000 žmonių, ypač pirmiūose rinkimuose. Šiame distrikte gyvena daugiausia negrai, bet ir keli šimtai lietuvių. Sudaryta Ralph Valatka paretmi Finansų Komisija šių asmenų: Petras Medonis, Stasys Garliauskas ir inž. St. Smalinskas. Užtat Detroito lietuviai maloniai prašomi paremti R. Valatką savo balsais (jeigu gyvena XX distrikte), o jeigu kitur -- pinigais. Pinigų reikia rinkiminei kampanijai praveisti tikrai nemažai. Juk visuo menininkas R. Valatka dirba lietuviams virš 20 metų! Jo vadovybė ir jo rūpestingoji globėjo gyvuoja Detroito "Lithuanian Melodies" radijo valanda, kuri veikia šeštadieniais nuo 8:45 iki 9:45 val. vakare. Pinigus galime siųsti: P. Medonis, 15467 Prest, Detroit, Mich. 48227, tel. VE 5-6509; St. Garliauskas, 1949 Hubbard, Detroit, Mich. 48219, tel. 532-2109.

Be to, suteikime mūsų tautiečiui ir kitokią -- talkos pagalbą. Tiek pirminių, tiek baigminių rinkimų metu jokiū būdu nebus galima apsieiti be lietuvių talkos: vyrukų, ponių ir panelių. Reikės dalinti lapelius prie rinkimų būstinių visame XX distrikte. Skautai, ateitininkai, stud. neolituanai ir visi kiti prašomi paskambinti inž. Alg. Zaparackui: tel. 549-1982 kiekvieną vakarą nuo 6:30 val.

R. Valatka per 20 metų nuoširdžiai tarnavo visiem lietuviams be jokių pasulėžiūrinių skirtumų. Pasitarnaukime šį kartą jam. Jo laimėjimas bus visų lietuvių laimėjimas, nes mes turėsime savo kongresmaną ir gyveną Michigano valstijos

Detroito Lietuvių Namų Draugijos valdyba posėdžio metu: Ed. Vasiliaskas -- sekretorius, J. Racevičius kasininkas, K. Jurgutis viceprezidentas kultūros reikalams, J. Atkočaitis viceprezidentas ūkio reikalams, J. Gaizutis pirmininkas ir P. Dalinis -- finansų sekretorius.

IŠVEŽAMI SPECIALISTAI

Žemės drebėjimas Taškente -- rusų valdžiai Lietuvoje irgi proga sukeisti vietomis keletą šimtų Lietuvos gyventojų.

Ksaveras Kairys, vilniškės ministrų tarybos pirmininko (M. Šumausko) pirmasis pavaduotojas, liepos 6 d. paskelbtame pasikalbėjime papasakojo, kad "respublikos vyriausybės nutarė" -- suprantama, nutarė įsakyta iš Maskvos, nes visos "respublikų vyriausybės" panašiai nutarė -- nedelsiant išsiųsti į Uzbekistano sostinę statybinį traukinį.

Dar gegužės mėnesį, sako Kairys, buvo išsiųsti Taškentan statybininkų "žvalgai", o birželio pradžioje išvyko ir statybinis traukinys. Traukinys ne tik su Lietuvos miestuose taip reikalingomis statybinėmis mašinomis ir inventoriu, bet ir su žmonėmis, specialistais: "prityrusiais darbininkais, statybos inžinieriais, autotransporto ir plentų, melioracijos ir vandens ūkio, sveikatos apsaugos, energetikos ir elektrifikavimo šakų pasiumtiniais, visų stambiausių respublikos miestų atstovai". Gegužės mėnesį išvyko geodezininkai, projektautojai, sanitarinės technikos ir kitų statybinių darbų organizatoriai. Iš viso keli šimtai žmonių, svarbių specialistų. Su jais ar paskui juos turės norom nenorom išvykti ir jų šeimų nariai, jei nenorės neribotam laikui ar visiškai išsiskirti. Nes tie specialistai išsiųsti ne mėnesiui ar kitam, o mažiausia dvejim metams, nes K. Kairys aiškiai pasakė: "Per dvejus metus Lietuvos statybininkai pastatys Taškente 10 tūkstančių kvadratinį metrų gyvenamojo ploto" (t.y., apie 300 bolševikinio standartinio dydžio butukų). Po dvejų metų Taškente atstatymo darbas gali būti dar nebaigtas, o jeigu ir būtų baigtas, tai didelis klausimas ar dabar išvykstantiems bus kaip grįžti Lietuvon. Grįžtantiems sunkiausias dalykas gauti tą "gy-

venamąjį plotą". Išsiuntus tiek statybos specialistų, gyvenamojo ploto statyba Lietuvoje atitinkamai sumažės. Be to -- išvykstančiųjų vietas jau atvyksta žmonės... iš Taškento! K. Kairys pranešė:

"Nuoširdžiai, svetingai bus sutiktos 300 šeimų iš Taškento, kurios artimiausiu laiku atvyks į Lietuvą. Sudaryta vyriausybė komisija, kuri operatyviai vadovaus šių šeimų apgyvendinimui respublikos miestuose bei rajonų centruose".

Kas tos šeimos, nėra kitų duomenų spręsti, kaip tik tas komisijos sudarymas tikslu jas "svetingai priimti ir operatyviai apgyvendinti". Bene bus tai "didieji broliai" -- profesionalai kolonistai, gavę leidimą pabėgti iš žemės drebėjimo nusiautos kolonijos į kitą, kur žemė dar nedrebė. Pažymėtina, kad, kai vienas kitas lietuvis grįžta pallegęs iš Sibiro tremties, tai retai gausna teisę net nuosavoje namuose prisiglausti. (ELTA)

CLEVELANDAS

* CLEVELANDO VASAROS ORKESTRO koncertų programoje rugpiūčio 5 ir 6 d. 8:30 val. vak. numatyta patiekti Cole Porter kūryba.

Populiarios muzikos atrankai diriguos Michael Charry, o solistų grupę sudaro: Anita Darian, Louise Carlyle, James Stuart ir Robert Trehy, dalyvaujant chorui.

Koncertai vyksta vėsinamoje Public Auditorium salėje. Bilietus iš anksto galima įsigyti Severance Hall kasoje ar Burrows krautuvėse.

BOSTONAS

* STEPONO IR VALENTINOS MINKŲ vedamos radijo valandėlės tradicinė gegužinė įvyks rugpiūčio 14 d. Romuvos Parke, Claremont Ave.

Gegužinėje numatyta įdomi ir įvairi programa su Miss Lithuania of N.E. Rinkimais ir t.t.

Iš S.B. Lietuvių Filiečių Klubo vyks specialūs autobusai.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Asbach Uralt — Import.			
Germ. brandy	5th	—	\$5.49
2. Imported Canad. wiskey	5th	—	\$3.98
3. Coeur de France Cordials	5th	—	\$2.98
4. Banana Liqueur	5th	—	\$3.98
5. May Wine — Imported	5th	—	\$0.98
6. Riccadona Vermouth	5th	—	\$1.29
7. Christian Brothers Wine	5th	—	\$1.49

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Amerikos Lietuvių Piliiečių Klubo tradicinis piknikas įvyks rugpjūčio 7 d. Neurų ūkyje. Piknike kviečiami dalyvauti visi Klubu nariai, įsigiję 1966 metų nario kortelę.

Piknikas bus pajvairinamas žaidimais suaugusiems ir vaikams, muzika ir šokiais. Nemokamai alus, turtingi laimėjimai. (78-81)

LABAI NAUDINGAS FR. SKĖRIO ATASILANKYMAS

Vasario 16 Gimnazijos mokytojo Fr. Skėrio atvykimas į JAV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą ir padaryti pranešimai apie tą gimnaziją keliose kolonijose, tarp kitų ir Clevelande, buvo naudinga ir Vasario 16 Gimnazijai ir Amerikos lietuviams, susirūpinusiems Gimnazijos rėmimu.

Sekmadienį liepos 31 d. Fr. Skėrys savo labai tiksliai paruoštame pranešime (Šv. Jurgio parapijos salėje) Gimnazijos padėtį atvirai ir išsamiškai taip nušvietė, kad

išklausiusių tarpe keletas tuoj įsijungė į nuolatinius Gimnazijos rėmėjus - aukotojus.

Trumpai kalbėjo tos gimnazijos mokinys A. Smitas, atvykęs į PLJ Kongresą. Viso iš Vokietijos į šį kongresą buvo atvažiavę apie 20 lietuvių.

F. Skėrio pranešimą surengė LB I Apylinkė, programą vedė pirmininkas F. Eidimtas.

Svečias, prabuvo Clevelande 5 dienas, pirmas tris viešėjo pas Eidimtus, antras dvi pas Karpių. Abu jie supažindino svečią su Dirvos patalpomis, su miesto įdomybėmis, aprodė ir nufotografavo jį lietuvių kultūriniame darželyje. Sekmadienį praleido su I Apylinkės valdybos nariais, buvo svečias pas Nasvyčius, Mikonius ir pas Mikulskius. Šiaproga turėjo galimybės išsikalbėti plačiau su Clevelande gyvenančiais PLB valdybos nariais St. Barzduku, Dr. A. Nasvyčiu ir A. Mikulskiu.

Iš Clevelando išvyko į Torontą, rugpj. 1d. pakeičiant sustojus prie garsaus Niagaros krioklio. Vėliau vyks į Bostoną.

DIRVOJE DIDELIS PASIRINKIMAS NAUJŲ KNYGŲ!

400 metrų estafetę laimėjusi Lietuvių ketveriukė. Varžybose dalyvavo estai ir latviai. Iš kairės: Robt. Frost, E. Aleksejūnas, A. Malinauskas ir Ronaldas Frost. 44,1 sek. -- naujas rekordas. J. Carlos nuotrauka

Clevelando Neringos tunto skautės stovykloje "Aušrinė". Sėdi pirma iš dešinės stovyklos viršininkė G. Kavaliūnienė.

Dalia Zylytė Jaunimo šokyje Vysk. Valančiaus m-lės Clevelande taut. šokių grupei išpildant programą Jaunimo Kongrese.

PARĖME TAUTINĘ FONDACIJĄ

Praėjusiame SLA seime didelis dėmesys buvo skirtas SLA Tautinei Fondacijai. Daugelis kuopų įteikė aukas. Stambiausias aukotojas buvo Kazys S. Karpius, kuris įteikdamas auką, pareiškė:

"Būdamas SLA nariu nuo 1915-tų metų, džiaugdamasis sulaukęs kartu su jumis šios seimo, priimdami mūsų kilnios organizacijos įsteigtos Tautinės Fondacijos tikslams, kad ir ateityje Susivienijimo parama būtų dirbami mūsų išeivijai reikalingi darbai, persvarstęs savo likusiam gyvenimui reikalingus išteklius, -- tikėdamas, kad ir kiti tai paseksit -- šiuomi paskiriu - pervedu savo apdraudos Susivienijime VISĄ TUKSTANTŲ dolerių SLA Tautinei Fondacijai".

SAVININKAS PARDUODA NAMĄ

Didelis bungalow Euclide. 2 mieg., salionas, valgomasis, vonia ir virtuvė viename aukšte. Išsistinis rūsys. 2 užbaigti kamb. viršuj. Apžiūrėti tik susitarus. Tel. 382-6484. (83-84)

PARDUODAMAS NAMAS

4 miegamųjų prie Naujos parapijos. \$14,800. Tel. 752-2414. (79-89)

PARDUODAMI NAMAI

BEVEIK NAUJAS NAMAS, 2 miegamieji žemai, padalintas rūsys, 2 automob. garažai, garžus didelis sklypas. ***

ŠEŠIŲ KAMBARIŲ vienos šeimos namas, 1 mieg. žemai, 2 -- viršuj. pilnas rūsys. 2 garažai, nebrangus, prie pat 185 gt. ***

DIDELIS PLYTINIS, 3 miegamieji, tuščias, pilnas rūsys, garažas. ***

DVIETŲ ŠEIMŲ, 6-6 (side by side), 2 atskiri rūšiai, garažai, prie Lake Whore Blvd. ***

MŪRINIS, 2 miegamieji apačioj, 2 -- viršuj. Irengtas rūsys, garažas. Patogi vieta. ***

10 ŠEIMŲ APARTAMENTAI netoli Neff Rd. Geros pajamos.

Norintieji pirkti ar parduoti prašome skambinti

EAST SHORE REALTY Juozas Mikonis -- Realtor United Multiple Listing Service

780 E. 185 gt. IV 1-6900 arba vakarais KE 1-2190.

DIRVOJE DIDELIS PASIRINKIMAS PLOKŠTELIŲ.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Sąžiningiausią patarnavimą visais draudimo reikalais, gausite paskambinę patyrusiam draudimo atstovui V. Giedraičiui tel. 914-6835.

MOKINĖS SIUVAMOMS MAŠINOMS

Priimame ir nevartojančias anglų kalbą. Mes turime daugelio tautybių žmonių 2000 tarnautojų tarpe. Dieninė pamaina, didžiausi atlyginimai moterims šiame rajone. Patirtis nereikalinga. Atlyginame besimokinant, po trumpo bandymo.

Atvykite į Employment Office 8:30 val. ryto iki 5 val. p. p. nuo pirmad. iki penktad.

JOSEPH & FEISS CO.

2149 W. 53rd St. (2 blocai į pietus nuo Lorain Ave.) (83-84)

HELP WANTED MALE

FOREMAN ASSISTANT WELDING DEPARTMENT 3d Shift

Permanent position with material handling equipment manufacturer.

- Company Benefits
- Paid Vacations
- Life and Health Insurance
- Modern, Congenial Surroundings, etc.

APPLY IN PERSON

AMERICAN MONORAIL

1111 E. 200

Between Euclid and St. Clair Ave. Public transportation via CTS bus to and from Windermere Station.

An Equal Opportunity Employer (82-83)

ELECTRICIANS

Required for work on machine tools and panel wiring. Permanent position with material handling equipment manufacturer. Excellent company benefits.

APPLY IN PERSON

American Monorail Co.

1111 E. 200 St. 486-5000

Between Euclid and St. Clair Ave. Public transportation via CTS bus to and from Windermere Station.

An Equal Opportunity Employer (82-83)

FASTENERS

Experienced & apprentice operators needed for new plant. Headers, slotters, roll threaders. Small machines. Day shift. Good wages & fringes. CALL R.E. CONNELLY

UNITED SCREW & BOLT CORP. 3605 W. 60th Place Cleveland, Ohio 651-1100

HELP WANTED MALE

MACHINISTS

THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.

3784 E. 78 St. 341-1700

A Subsidiary of PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS TO WORK ON AERO SPACE MISSILE and Aircraft Components

KELLER-HYDROTEL

Contouring and profiling Machines

HORIZONTAL BORING MILLS

TURRET LATHES

GAP TURRET LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

GAUSITE GERA VALANDINI ATLYGINIMA IR VISUS PRIEDUS

Interviewing Hours 8:15 A.M. to 5 P.M. OR CALL 341-1700

for an interview convenient for you.

An Equal Opportunity Employer

SKAITYKIT IR PLATINKIT DIRVĄ

Naturally

SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

KORP! NEO-LITHUANIA STOVYKLA IR TARYBOS POSĖDIS

Korp! Neo-Lithuania vasaros stovykla šiais metais įvyks nuo rugpjūčio 27 d. iki rugsėjo 5 d. CHRISTIANA LODGE, EDWARDSBURG, MICHIGAN.

Tai kolegoms žinoma, graži ir erdvi vieta su visais patogumais, sporto aikštėmis, motorlaiviais ir t.t.

Ten pat, rugsėjo 3 ir 4 dienomis, yra šaukiamas Korp! Neo-Lithuania Tarybos posėdis. Visi korporantai yra kviečiami kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

Korp! NeoLithuania
Vyr. Valdyba

BIRUTE PETRULYTE - JANUSKEVICIENE, psichologijos daktarė, North York mokyklų vadovybės Toronte nuo šių metų birželio 1 d. yra paskirta įtos miesto dalies vadovaujanti vyr. psichologistės pareigas. Ryšium su šiuo paskyrimu Toronto savitraščiai "The Mirror" birželio 29 d. ir "The Enterprise" liepos 6 d. laidose įsidėjo jos nuotraukas ir trumpus gyvenimo aprašymus pažymėdami, kad dr. Bi-

rutė Petrulytė-Januskevičienė yra lietuvaitė, pasitraukusi į vakarus II-ojo Pas. karo pasėkoje dėl rusų, kurie okupavo jos tėvynę. Toliau laikraščiai nurodo, kad jina mokėsi Vokietijoje ir Kanadoje. Baigė Toronto universitetą B.A. ir M.A. laipsniais. 1963 m. Chicagos universitete gavusi psichologijos daktaro laipsnį. Už įnašą ir pasižymėjimą moksle išrinkta mokslininkų garbės brolijon Sigma XI. Psichologinį patyrimą įsigijusi dirbdama Toronto psichiatrinėje ligoninėje. Vėliau mokyklose ir įvairiuose institutuose su vaikais ir suaugusiais.

* **LIETUVIŲ FONDO** tūkstantininkė Marija Veitaitė - Boyeva, iš Phoenix, Ariz. siųsdama fondui papildomą įnašą \$500., rašo: "Džiaugiuosi galėdama paaukoti fondui dar \$500., tačiau man liūdna, kad įnašai taip pamažu slenka. Juk tiek yra gerų ir pasiturinčių lietuvių!"
LF adresas: 6643 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629, telef. 778-2858.

* **RAŠYTOJAS KUN. STASYS BŪDAVAS**, jau kurį laiką sergąs vėžio liga, buvo patalpintas į West Palm Beach, Floridoje, ligoninė, kur kas antrą valandą priėjo gauti injekcijų skausmams sumažinti. Ligonis jau yra labai nušilęs ir apgailestauja, kad niekas iš lietuvių jo neaplauskas.

Š.m. birželio 29 d. J. Kajokas, Lietuvos Atstovas, dalyvavo Apaštališkojo Delegato su-ruoštoje priėmimo Popiežiaus Pauliaus VI trijų metų vainikavimo sukakties progą.

PADĖKA

Širdingai dėkojame visiems mūsų bičiuliams ir pažįstamiems, prisiminusiems mus, mirus mūsų neužmirštamai mamytei

A + A

MAGDALENAI VILKUTAITIENEI.

Dėkui paguodusiems mus spaudoje, raštu ar gyvu žodžiu, atsiuntusiems gėlių, aukojusiems už Sv. Mišias ir palydėjusiems į amžino poilsio vietą.

Dėkui kun. kleb. Angelaičiui, kun. dr. Bačinskui ir kun. Senkui už dvasinį patarnavimą, p. Brazaitei už religinę muziką ir p. D. Jakubą už laidotuvių patarnavimą.

Dėkui p. dr. Čeičiui už velionės slaugymą.

Viktoras Vilkutaitis su šeima
Aldona Ambrazienė su šeima
Leokadija Civinskienė su šeima
Vytautas Vilkutaitis su šeima
Birutė Gedvilienė su šeima
Danutė Mikoliūnienė su šeima

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Pirmininkei
A. A.

LIGIJAI BIELIUKIENEI

mirus, giliai užuojautą jos vyrui p. B. BIELIUKUI ir jos motinai p. BEZUMAVIČIENEI reiškia ir drauge liūdi

Lietuvių Moterų Klubas
Waterbury, Conn.

LMKF Chicagos Klubo narės, iš kairės į dešinę: A. Rugytė, M. Peteraitienė, Z. Juškevičienė, Lietuvos gen. kons. žmona (klubo garbės narė) J. Daužvardienė, P. Vaitaitienė, F. Manelienė ir O. Grdinskienė, pasitinkant GFWC atstovę birželio 8 d., Jaunimo Centre. V. Noreikos nuotrauka

JAUNIMAS - BRANGIAUSIAS TURTAS

Fr. Skėrys

Europos lietuvių organizacijos ir jų veikla silpsta dėl dviejų priežasčių: emigracijos ir senatvės. Firmoji, nors ir nesulaikoma, bet mažiau pavojinga. Išemigravę žmonės savo gabumus ir veiklą, jeigu tik nori, gali perkelti į naują kartą, dirvą. Milžiniški vandenynai mus skiria ir apsunkina bendradarbiavimą. Gyvenimo sąlygų, klimato ir gyvenamojo krašto kultūros itaka išblaškytus mūsų tautos žmones visokeriopai paveikia. Iš to kyla skirtumai, apie kuriuos sociologai, psichologai bei visuomenės veikėjai ir kultūrininkai galėtų išsakyti. Senatvė yra labai didelis visokeriopai veiklos priešas. Ji užmigdė arba sunaikino nevieną išsiviečių organizaciją, papriją ar klubą. Tuo labiau, kad su ja kartu ateina savotiškas abiejumas, paskendimas į kasdieniškus reikalus, perdėtas susirūpinimas sveikata ir asmeniškoms smulkmenoms. Tik vienas kitas veikėjas, su laukęs vyresnio amžiaus, nepasitraukia iš darbo lauko, neužsikrečia "pensininko liga". Tokius vyrus Europoje beveik ant rankospirštų suskaičytų: ministeris Bulaitis Anglijoje, Simonaitis ir Glemža Vokietijoje ir gal dar vienas kitas, kurių vardai laikas nuo laiko pasirodo mūsų spaudoje.

Nežiūrint tų iš geografinių ir gyvenimo sąlygų

išplaukiančių kliūčių, palaikome tarpusavį ryšį, kurs yra tvirtesnis už plieną, būtent: esame lietuvių tautos vaikai. Bendra kalba, bendra kilmė, bendra tūkstantmetinė istorija, su savos turtinga kultūra bei tradicijomis mus apjungia ir suriša. Kaip tos kultūros istorinio proceso tęsinys, mes privalome atlikti savo svarbiausią pareigą: išlaikyti tautos gyvybę ir užtikrinti jos ateitį. Žinoma, užduoties vykdymas eina visokeriopais keliais. 1958 metais Pasaulio Lietuvių Bendruomenės idėja tapo kūnu, ir per Pasaulio Lietuvių Bendruomenės keliolikos kraštų lietuvių sąjungą ir jų kultūrinis bendradarbiavimas koordinuotas.

Savaime reiškėsi mintis, kuri skverbėsi mūsų lietuvišką sielą, tardama: padėkime į šalį tai, kas nesutinkame ir negalime susitarti, o imkime tai, kas kiekvienam lietuviui aiškiai yra vertinga. Padėkime nuošaliau tai, kas vienus ar kitus piktina ir skaldo, o žiūrėkime į tai, kas visus turi jungti.

Jeigu pažvelgsime į Vokietijos lietuvių veiklą, tai pagrindiniai jos varikliai buvo ir pasilikę vadinamieji pusamžiai, daugiausia jau gyvenimo horizontą persirite žmonės. Dar dešimtmetis, gal kitas, ir jie persikels į senųjų kategoriją. O kas atsisots į jų pėdas, kas perims jų lietuvišką darbą? Natūrali senatvės priešingybė yra jaunystė. Norma-

liame tautų ir valstybių gyvenime jaunimas savaime perima vyresnios kartos darbą ir, prisitaikęs laiko dvasiai, tęsia jį toliau.

Lietuvių Bendruomenė Vokietijoje, žinodama, kad daugelis likusių čia lietuvių yra nesveiki, neturtingi, yra įsitingusi ir vokiečių valdžios ir kituose kraštuose gyvenančių lietuvių paramą ir aukomis išlaiko lietuvišką Vasario 16 Gimnaziją. Vaikučiai yra mūsų brangiausias

turtas ir viską atiduotume, kad tik jie gražiai užaugtų ir būtų laimingi. Gyvenant svetimuose kraštuose, be savo tėvynės, didžiausias turtas, kokį tik savo vaikams galime duoti, yra mokslas. Išsimokslinęs žmogus daug lengviau gyvenime prasimuš. Jam nereikės patys juodžiausi ir sunkiausi darbai dirbti. Su mokslu jaunuolis visuomet gaus lengvesnį ir geriau apmokamą darbą ar užsiėmimą.

Jau daug studentų, baigusių šią lietuvišką gimnaziją, studijuoja Vokietijos ir kitų kraštų universitetuose. Kiti juos jau yra baigę. Taip gi išėję iš gimnazijos mokosi kitose profesinio pasirošimo mokyklose.

Jaunimo Metai lyg ir sudaro tam tikrą progą visiems apie ateitį pagalvoti. Vokietijoje yra pakankamai sveiko, išprususio, žvalaus jaunimo, kuris lengvai perims vyresniųjų pradėtąjį darbą.

Mums "seniams" reikia tiksliai surasti būdus ir priemones, kaip tą atžalyną dar stipriau prigydyti, kol senasis kamienas dar tebėra sveikas ir sultingas. Žinoma, čia kalba eina tiksliai apie tokį atžalyną, kuris yra susipratęs ir žino, kuriame pasaulio kampe yra mūsų brangi tėvynė Lietuva, kuris nesibaido lietuvių vardo ir kuris gerbia tėvų kalbą bei papročius.

Visi tikime tėvynės Lietuvos laisve, tad tas tikėjimas ir tėvynės meilė uždeda mums pareigą savo vaikus išmokinti tėvų kalbos ir idiegti jiems tėvynės meilę. Tą sekmingai gali įgyvendinti tik lietuviška mokykla. Lietuvių Vasario 16 Gimnazija pilnai savo užduotį atlieka ir pasiliks lietuvių tautos kultūros židinį Vakarų Vokietijoje, tol, kol viso laisvojo pasaulio lietuvių jėgos ir išlaikys medžaginiai ir moraliniai.

Šv. Jono bažnyčia Vilniuje, dvidešimt metų laikyta nepageidaujamo pamėtinuko padėty, pagaliau restauruojama ir pritaikoma naujai paskirčiai.

Nepatogi dabartinei valdžiai ši bažnyčia todėl, kad ji, iš vienos pusės, "didingas 16-jo amžiaus architektūros paminklas, sudaręs viso senosios universiteto ansamblio kompozicinį centrą", o iš kitos -- su gilomis tradicijomis susijusi religinė šventovė, pačiame centre universiteto, kuris kaip tik dabar skiriamas auklėti ateistiškiems "komunistinio stovyklos" ir kuris net pavadintas komunistų veikėjo (V. Kapsuko) vardu...

Negražu buvo leisti tam architektūros paminklui nykti, bet keblu buvo ir gauti iš Maskvos leidimą bei lėšų jam palaikyti, kai Maskva jau ir taip ne kartą perkūnais trankė už "kairias tendencijas" Lietuvoje -- "atstatinėti religinių prietarų ir senovės feodalų liūdus" (Pastarasis barnis buvo už Trakų pilį).

Bet dabar šv. Jono bažnyčia jau restauruojama. Tik ji bus nebe bažnyčia, o "Mokslinės minties muziejus"... Ovarpinės pagrindinė įrengiamą kavinę (40 vietų, 15 amžiaus stiliaus vidaus įrengimas, koridoriui sujungta su jau veikiančia universiteto kavinė).

Bokšto viršūnėje numatoma įrengti aikštelė -- turistams pasižvalgyti į miestą iš apie 70 metrų (apie 230 pėdų) aukščio. (ELTA)

JAUNIMO KONGRESO PETICIJA! Jungtinės Tautos, kaip praneša iš Kongreso Komiteto parašų surinkta: Jungt. Valstybėse -- 84,358, Kanadoje -- 10, 157, Z. Zelandijoje -- 12,624, kitur -- 45,506. Iš viso -- 140,021. (ELTA)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

VASAROS ATOSTOGAS

kviečiame praleisti CAPE COD'E

MEŠKOJE

CAPE COD žaduma; ATLANTO vanduo šildomas Golf'o srovės; SILVER BEACH smėlis; Lietuviška aplinka ir geras maistas, suteikia puikias sąlygas pavasaroti bei pailsėti.

SPORTO mėgėjams: sail-fish būriuoti, teniso aikštė, ping-pong, krocketas.

Vakare TĖVAMS išvykus prižiūrimi vaikai.

SEZONĄ pradėdame BIRŽELIO mėn. 19 d.

MEŠKA

42 BEACH STREET

MONUMENT BEACH

CAPE COD, MASS.

Tel. (617) 759-3251

Mieliems Bičiuliams EMILIJAI ir JUOZUI

JURKEVICIAMS, brangiam tėveliui ir uošviui

JONUI GARBŪZUI

Lietuvoje mirus, gilaus skausmo valandą nuoširdžiai užjaučia

Stasė ir Pranas Basčiai

A. A.

JONUI GARBŪZUI

Lietuvoje mirus, dukteriai EMILIJAI JURKEVICIENEI, žentui JUOZUI ir artimiesiems nuoširdžiai užuojautą reiškia

JONAS VAITKUS